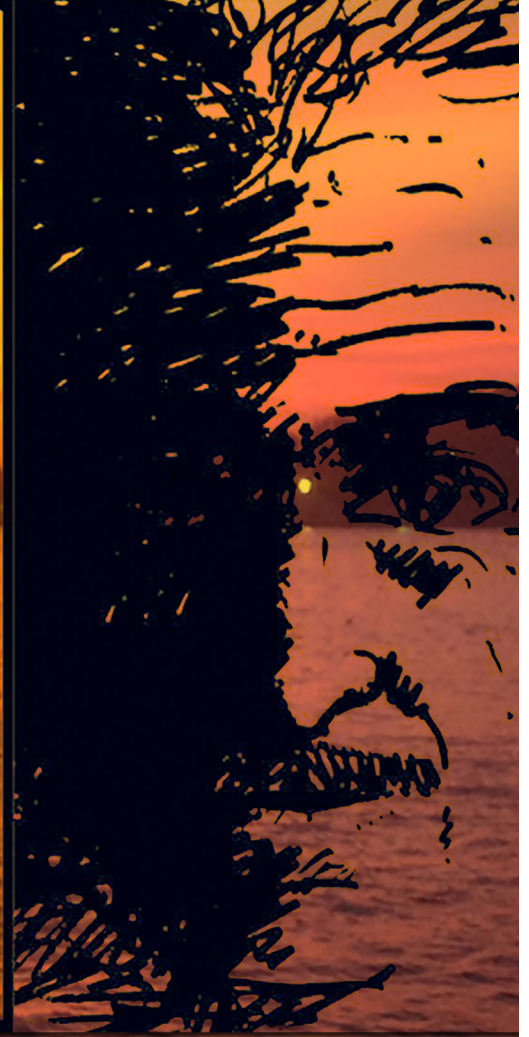

SIRAĐIŞI

Irmak Lisesi Kültür - Sanat Kulübü Yayınıdır. Sayı: 5

1914-2014 ORHAN KEMAL 100 YAŞINDA

ARKADAŞLIK HER MEVSİM İÇİNDİR - ÖZGÜRLÜĞE UÇAN UÇURTMA - ÇINAR -
DİLİM DİLİM ANA DİLİM- EDEBİYAT DENEN ŞEY NEDİR? - SOKAK ÇOCUKLARI -
DÖNÜŞÜM ŞİİRLERİ -ORHAN KEMAL RÖPORTAJI - KARIMA - ORHAN KEMAL'İN KALEMİNDEN -
"İKİ BUÇUK" ÖYKÜSÜNE FARKLI BİR YAKLAŞIM - EDEBİYATIN BİTTİĞİ AN - MOR -
BİR YAZ YAĞMURU - ESKİ İSTANBUL (SÖYLEŞİ) - VİCDAN, TOHUMDAKİ ÖZDÜR - SADECE İNSAN -
SANAT VE GELİŞİM - KIZIL MAHŞER - NÖTR - ÇAĞA AYAK UYDURMAK -YILLAR SÜRESİNCE -
ÜTOPYADAN MEKTUP VAR - KARDEŞ SEVGİSİ - SNOWBALL AS AN ALLEGORY OF TROTSKY -
WHAT IS STALIN'S CONNECTION WITH ANIMAL FARM AS NAPOLEON -
THE POWER OF PROPOGANDA FOR JOSEPH STALIN

SIRA DIŐI

Ocak 2015 Sayı: 5

İmtiyaz Sahibi

Irmak Okulları Adına

Ülkü Arıoğlu

Nitelikli Eğitim Kurumları A.Ő.

Yönetim Kurulu Başkanı

Sorumlu Müdür

Metin Yoleri

Lise Müdürü

Editör

Selin Tengiz

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Editör Yardımcısı

Burak Savaş

Yazı Kurulu

Burak Savaş

Candan Deniz Alemlı

Alpin Ege Büyüklü

Dergi Tasarımı

Sedef Uluğ

Görsel Sanatlar ve Tasarım

Tuğba Sarıbuğa

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

Kapak Tasarımı

Fatih Kaya

Bilgisayar Teknisyeni

Sedef Uluğ

Görsel Sanatlar ve Tasarım

Kapak Fotoğrafi

Erkan Nurcan

Kütüphane ve Bilgi Yönetimi Bölüm Başkanı

İÇİNDEKİLER

ARKADAŞLIK HER MEVSİM İÇİNDİR - Yasemin BAUER 11 A	2
ÖZGÜRLÜĞE UÇAN UÇURTMA - Barış ÖZDİZDAR (Hazırlık)	3
ÇINAR - Burak SAVAŞ 11 B	5
DİLİM DİLİM ANA DİLİM - Alpin Ege BÜYÜKLÜ 10 A	7
EDEBİYAT DENEN ŞEY NEDİR? - Mina Nur ERTEN, Büge EREL, Bengisu HAYNES 11 A	8
SOKAK ÇOCUKLARI - Ezgi Şanlı (Hazırlık)	10
DÖNÜŞÜM ŞİİRLERİ - Damla US, Defne ÇAYIROĞLU, Pelin ULAŞ 9 A	11
DÖNÜŞÜM ŞİİRLERİ - Özgür Deniz KOLDAŞ, Ayma ASKERBEKOV, Manolya ŞAHİN 9 B	12
ORHAN KEMAL RÖPORTAJI - Burak SAVAŞ, İzel EVRENCAYA 11 B	13
KARIMA - Orhan KEMAL	19
ORHAN KEMAL'İN KALEMİNDEN	20
"İKİ BUÇUK" ÖYKÜSÜNE FARKLI BİR YAKLAŞIM - Mina Nur ERTEN 11 A	22
EDEBİYATIN BİTTİĞİ AN - Burak SAVAŞ 11 B	24
MOR - Candan Deniz ALEMLİ 11 A	25
BİR YAZ YAĞMURU - Evren PIRAVADILI	33
ESKİ İSTANBUL (SÖYLEŞİ) - Burak SAVAŞ 11 B	34
VİCDAN, TOHUMDAKİ ÖZDÜR - Alpin Ege BÜYÜKLÜ 10 A	39
SADECE İNSAN - Yasemin BAUER 11 A	41
SANAT VE GELİŞİM - Ecem Cansın HAKKO 9 A	44
KIZIL MAHŞER - Efe BURCU 12 B	45
NÖTR - Burak SAVAŞ 11 B	46
ÇAĞA AYAK UYDURMAK - Bilun ARAS 11 A	50
YILLAR SÜRESİNCE - Gülen ASKERBEKOV 11 A	51
ÜTOPYA'DAN MEKTUP VAR - Bilun ARAS 11 A	52
KARDEŞ SEVGİSİ - Emre SARAÇOĞLU 10 A	53
SNOWBALL AS AN ALLEGORY OF TROTSKY - Mine Deniz İLHAN 10 B	55
WHAT IS STALIN'S CONNECTION WITH ANIMAL FARM AS NAPOLEON? Doğanay AKAL	57
THE POWER OF PROPOGANDA FOR JOSEPH STALIN - Ece SUNGUR 10 A	58

ARKADAŞLIK HER MEVSİM İÇİNDİR

Yasemin BAUER 11 A

Arkadaşlık kavramını düşününce, onaltı yıllık hayatımdaki arkadaşlık tecrübelerimin bana bu konuda verdiği fikir ile bir çıkarımda bulunabiliyorum ancak hala tam olarak oturmuş bir bakış açısına sahip değilim arkadaşlık adına. Küçüklüğümden itibaren arkadaşlarımdan hayatımdaki rolü büyük oldu ve çocukluk anılarımdan çoğunda arkadaşlarımdan yeri var. Yani, arkadaşlık benim için yazar Fatih Özgüven'in de dediği gibi her mevsim içindir, hayat boyudur.

İnsanların yaşamlarını sürdürmelerinde başka insanların etkisi büyüktür. Kimse sadece kendi düşüncelerini referans alarak yaşayamaz, kendinden o kadar emin olamaz. Her bireyin fikir almak için başka insanlara ihtiyacı olur. Ne de olsa bireyler, başka insanların dünyasında yaşar. Kendini o dünyadan ve o dünyanın üyelerinden soyutlaması mümkün değildir. Mümkün olmadığı gibi, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için, doğru da değildir bana göre. Her birey kendini bir yere ait hissetmek ister, bunu hissedebilmeyi yalnız başaramaz. Bunun için aileye, eşe, arkadaşına yani başka her hangi birine ihtiyaç duyar. Bu aidiyet duygusunu hissetmek, yalnız olmadığını bilmektir. Fikir alışverişi yapmak, sevgi beslemek ve sevilme, kabul görmek ve kabul etmektir bu duyguyu hissettiren. Aile çocuğuna bu güveni elbette hissettirir. Çocuk bu güveni alır ancak hayatı boyunca güvenecek, inanacak, sevecek, paylaşacak yeni insanlar aramaya devam eder. Çünkü kendi yaşantılarıyla olduğu başka ortamlara da ait olmak ister. İşte tam da bu yüzden arkadaşlık, insanların reddedemeyeceği bir ilişki çeşididir.

Çeşitli arkadaşlık şekilleri olabilir. Bir hikâyenin karakteriyle, bir filmin kahramanı, yazılarında kendini bulduğu bir yazarla ya da kendi dertlerini şiirlerinde bulduğu bir şairle arkadaş olabilir insan. Kendini onlarda, oralarda bulabilir. Bir insan birinin bakış açısına hayran olursa, hatta bir şekilde dünyaya onun gözlerinden bakabiliyorsa; tanışmamış bile olsalar o kişiyi hayal edip heyecan duyabilir. Tanımadığı o kişi, sanatı ve düşünceleri aracılığıyla hatta yaşanmışlıkları aracılığıyla ona bir arkadaş olabilir; hayatına dokunup onu yönlendirebilir ve onu bir yere, bir zamana ait hissettirebilir.

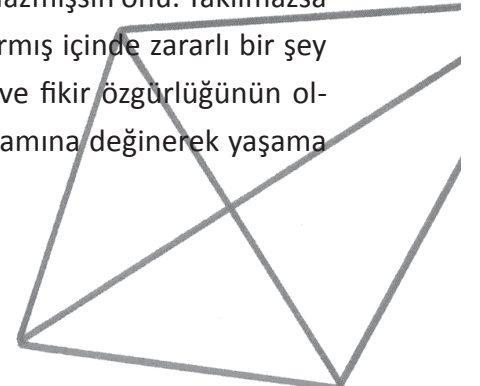
ÖZGÜRLÜĞE UÇAN UÇURTMA

Barış ÖZDİZDAR (HAZIRLIK)

Özgürlük, demokrasinin temel ilkesidir. Kimsenin baskısı altında kalmadan herkes istediğini söyleyebilir. Özgürlük bir temel uzlaşma ilkesidir. İnsan, her çeşit bilgi ve fikir edinmede, her kategoride ve sanatta araştırma elde etme özgürlüğüne sahip olmalıdır. Günümüz modern ve özgürlükçü toplumlarında insanlar hiçbir engele maruz kalmadan bilgi alışverişi yapabilmelidir.

İnsanın bilme ve öğrenme ihtiyacını karşılayan bilgi ve belgelere ulaşabilme hakkı, isteklerin ve düşüncelerin serbestçe değişimi sayesinde gerçekleşir. Düşünde ve istek akışı engellendiğinde ifade özgürlüğü, bir özgürlük adı olmaktan öteye gidemez. Ayrıca ifade özgürlüğü, insanların kanaat ve duygularının barışçıl yollarla dış dünyaya açılmasını kolaylaştırır. İnsanlar arası iletişimi güzelleştirir ve iyi bir fikir ortamı olmasını sağlar.

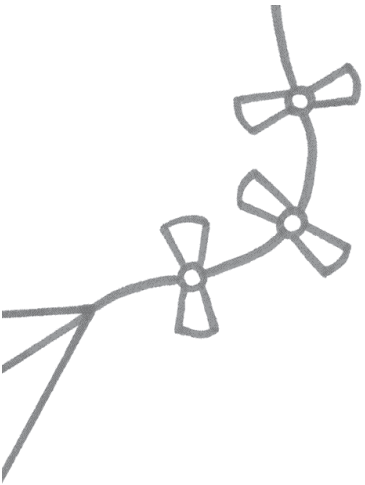
Herkes diğer insanlar gibi bağırabilmeli, fikirlerini açığa vurabilmeli; herkes istediğini yazabilmeli, okuyabilmeli... Biz böyle bir dünya istiyoruz. Örneğin: Feride Çiçekoğlu'nun yazdığı "Uçurtmayı Vurmasınlar" kitabında anlatılan bir dünya değil. Kitapta, ana karakter İnci ile küçük mahkûm Barış mektuplaşmaktadır. Barış bir mektubunda şöyle der: "Mektubumuza henüz yanıt vermedin. Bilmiyorum aldın mı? Nevin'in dediğine göre demir parmaklıklara takılırsa alamazmışsın onu. Takılmazsa bile mektubum senin eline yeni geçermiş. Çünkü yazdıklarımızı okuyorlarmış içinde zararlı bir şey olmasın diye." (s.19) Bu bölümde yazar, eski zamanlardaki haberleşme ve fikir özgürlüğünün olmadığına değinmiştir. Ayrıca küçük çocuğun parmaklıklar arkasındaki yaşamına değinerek yaşama özgürlüğünün olmadığına da söylemiştir.

Eskiden düşünmek ve gerçeği söylemek suç sayılıyordu, kitapta da düşünce suçlularının kaldığı böyle bir koğuş vardı. Bu her şeyi anlatıyor aslında; gereksiz yere hapse giren fikir suçluları, dövülen kadınlar hepsi birbirinden yanlış. Bunları biz değiştirdik, şimdi bunları biz korumalıyız. Şu cümleler sözünü ettiğim konuyu çok güzel açıklıyor: “Fikir özgürlüğünün karşısında hiçbir duvar, hiçbir insan duramaz.” Özgürlüğümüzü ne kadar koruduğumuzun yanında onu nasıl koruduğumuz da çok önemlidir, bunu unutmamalıyız.

Günümüz Türkiye’sinde çok olmasa da bizler elimizden geldiğince koruyoruz özgürlüğü. Unutmayalım, bugüne gelmemizi sağlayan özgürlüktü. Geleceğe bir adım daha atmak, değişip ilerleyerek diğer ülkeler gibi gelişmiş bir ülke olmak istiyorsak, özgürlüğümüzü kimsenin ayakları altına sermemeliyiz.

Düşünce özgürlüğünün olmadığı bir dünya düşünemeyiz. Demir parmaklıklara sıkışmış mektuplar, yanan kitaplar, fikir suçundan yatanlar... Bunları gördükçe “İleriye, yani gelecek nesillere ne kalacak?” diye soruyorum kendime. Böyle giderse ne özgürlük kalacak ne de yaşanılabilir bir dünya kalacak gelecek nesillere. Bunu değiştirmek bizim elimizde...

ÇINAR / Burak SAVAŞ 11 B

Genelde sınavlarda çıkar bu tarz sorular: “Falanca temayı anlatan bir deneme yazınız.” Oldum olası gıcık olurum bu sorulara, mademki “sanat, sanat içindir”, o zaman bu hangi güçtür ki benim sanatımı çerçeveleyecek kadar cesur? Cesur demişken aklıma geldi, ben korkağımdır. Hatta öyle korkağımdır ki bazı temalarda yazı yazmaya bile korkarım. Misal, vatan sevgisi olsun temamız döktüreyim ya da felsefe olsun örneğin, ne bileyim politika belki. Ama ya ölüm olursa tema?

Bu sefer, belki de ilk defa ölüm temasıyla ilgili yazıyorum. Tabii, nedir senin gibi korkağa bunu yazdıran?” diye soracaksınız muhtemelen. Lakin bunu sorarken ister istemez kafanızda bir cevap da olacak.

Hayır, yanlış cevap. Yakın zamanda bir yakınımı kaybetmedim. Yakın zamanda iki yakınımı kaybettim, benden çok büyük iki kardeşi. Soyadını taşıdığım dedemin dört erkek kardeşi daha var biri öz ücü öz-üvey. Öz-üvey demeye bile dilim varmıyor da nüfus müdürlüğünün demesi işte. Bu beş erkek kardeşten dördü (biri ben küçükken vefat ettiğinden pek hatıramız yok) bambaşka karakterlerdeler aslında. Diğerleri gocunmasın ama ister istemez en büyükleri yani dedem Hacı İsmail ve en küçükleri Eşref Amca’nın karakterlerinde çözemediğim bambaşka bir şey vardı... Onlar sanki farklıydı.

Önce Eşref Amca’yı kaybettik. O, ailenin aydınlık yüzüydü sanki. Sadece fikirlerinde, inançlarında, sohbetinde değildi aydınlığı; aynı zamanda yüzündeydi de. Gülümseyişi bile aydıındı, hele bir de Galatasaray yeniyorsa diyecek yoktu keyfine. Futbol bir yana, oturup saatlerce konuşabileceğiniz bir okur-yazardı o. Gündemi her saniye takip eder, her konuda konuşacak birikimi oluşturmaya çalışırdı. . “Öğrenmenin yaşı yoktur” felsefesinin

vücut bulmuş haliydi sanki. Fakat tüm bunların yanında bir özelliği vardı ki onu bambaşka kılıyordu. Eşref Amca birleştiriciydi. Dört yapraklı yonca bulmaktan zordur birleştirici insan bulmak. O, gerektiğinde tüm aileyi bir araya getirir, aile bağlarına çok önem verir ve kopmaması için sımsıkı tutardı. Ne güzel şey, giderken, arkandan konuşacak bir kişi bile bırakmamak. Çok iyi insandı, mekânı cennet olsun.

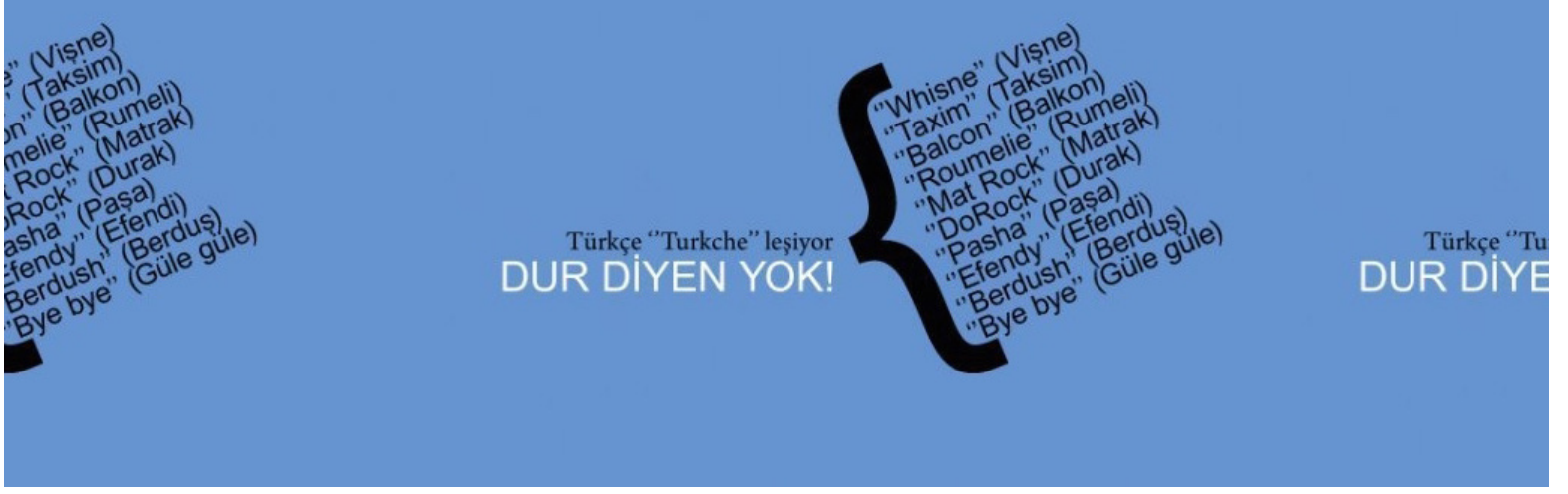
Gelgelelim kardeşlerin en büyüğüne, dedeme... Dile kolay seksen sekiz senelik bir çınar... Düşünsenize, tarih kitaplarından okuduklarımızı o yaşamış; kaç farklı insanla tanışmış muhatap olmuş, torunlarının çocuklarını bile görmüş. Cenazede en çok kurulan cümleler bunlardı herhalde. Tanımadığım birçok insan elimi sıkıyor, bozuk plak misali tekrar tekrar bunları söylüyor, tabii bir de var olsunlar sonuna; “Başınız sağ olsun” diyorlardı.

İnsanların moral verme çabası içindeki bu tutumu, son derece güzel ve mutlu ediciydi. Ama nedense içimde bir cenaze duygusu olmayan, mutluluk benzeri bir duygu vardı. Yalan yok, bu duygu yersiz gibi gelmişti ilk başta bana, hatta kendimden bile utandım bir ara. Dedesi vefat eden bir torun neden üzülmezdi? Hoş, bu biraz da benim kendimi kandırma metodumdur. Elbette üzülmiştüm ama aradaki ince farkı arabanın tozlu kaportasına dayanmış, kuzenimle konuşurken anlayabildim. İçimdeki üzüntü pek tabii normaldi. O üzüntüyü kendim ve dedemin yakınları için duyuyordum. Sevinç benzeri duygu ise yersiz değildi, o da dedem için olan hissimdi.

Bir şeye bağlı olmak insanı, insan yapar. Dedem dinine çok bağlı bir insandı, hatta yaşıtlarına nazaran birçok hacı-hoca-cübbeli görmüş, dinlemiş biri olarak dedem kadar dini bütün bir insan görmemiştim. Onunki bambaşka bir şeydi. “Şey” diyerek kolaya kaçıyorum zannetmeyin. “Şey” diyorum çünkü tarif edecek kelimem yok. Dedem âşık bir insandı. Bizim anlayamayacağımız bambaşka bir aşkı onunkisi. Her saniyesinde bu aşkı sezebiliyordunuz. Tespih çekerkenki içtenliğinde, Kuran-ı Kerim okurkenki hayranlığında, yatalak olduğu halde normal suyla değil de teyemmüm abdesti alıyor diye akıttığı her gözyaşında ya da her öğüdünde hissedebiliyordunuz. Onunki çok büyük bir aşkı... Tasavvufçuların deyimiyle; “Allah Aşkı”ydı. Ulu bir çınardı, mekânı cennet olsun.

Ne ulu çınarların göçüp gittiği bu fani dünyada, elleri üzerinde göçebileceğin sevenler edinmek gerek. Yoksa dediği gibi Barış Abi’nin : “Sana uzatılan elleri görmek istemesen de, bir gün o eller üstünde bu dünyadan geçmek var ya...”

Allah dedeme, Eşref Amca’ya ve cümle geçmişlerimize gani gani rahmet eylesin...

Dilim Dilim Ana Dilim / Alpin Ege BÜYÜKLÜ 10 A

Dil bir iletişim aracıdır. Dil sayesinde insanlar anlaşabilmiş, uzlaşabilmiştir. Bilimsel alanlardaki ilerlemeler, dilin insanlar tarafından kullanımından ve gelişiminden sonra yaşanabilmiştir. Bu nedenle dil, insanlık tarihinin en önemli keşfidir. Ana dil ise insan topluluğunu millet yapan en önemli ortak değerdir. Ana dil, toplumu millet yapan ve diğer toplumlardan farklı kılan değerdir. İçinde bulunduğu topluma aidiyet duygusunu aşılır.

Ana dilin asli fonksiyonu iletişimi sağlamak değildir. Bir milletin ortak değeri olarak, iletişimi sağlamanın çok daha ötesinde bir özelliklere sahiptir. Ana dil, kültür birikimini ve onun taşıyıcılığını da yapar. Gelenek ve göreneklerin nesiller boyu aktarılmasını sağlar. Türkülerin, ninnilerin, destanların, yemeklerin, giyimin, folklorun, aletlerin vs. gibi büyüklerin, ataların tecrübe edinip nesiller boyu aktardığı, hayatı güzelleştiren ve kolaylaştıran birçok değerler ana dil sayesinde geleceğe taşınır. Bu da ana dilin sadece günümüz için değil geleceğimiz adına da önemli olduğunu gösterir.

Ana dil, toplum içi iletişimi sağlaması yanında, bir birey olarak düşünce ve duyguları en iyi şekilde ifade edilebilmeyi sağlar. Bu durum, içinde bulunduğu toplumla duygu birlikteliğini geliştirir ve pekiştirir. Bu birliktelik ise bütünlüğü ve bir millet olarak sürekliliği beraberinde getirir. Ana dilin yeni nesiller tarafından eksik öğrenilmesi, zamanla yozlaşması veya yeterince değer verilememesinin, birey ve toplum üzerinde ağır bedelleri olacaktır. Ana dil bir toplumun hafızası, arşivi olarak biriktirdikleri değerleri korur ve aktarır. Geçmiş olmayan bir insan topluluğu birliktelik duygusu içinde yaşayamaz. Geçmişini, değerlerini, hafızasını ve çok daha önemlisi duygusunu, coşkusunu kaybeden bir millet; millet olmaktan çıkar insan kalabalığından öte gidemez. Ana dilini yitiren toplumlar, tarihte çokça örneklerini gördüğümüz gibi yıkılıp yok olmuşlardır.

Ana dile sahip çıkılması koşulu ile başka dilleri de bilmek sorun değil zenginliktir. Hatta kaybolmaya yüz tutmuş yöresel dilleri bilmek, ait olduğu coğrafyanın lehçe ve aksanıyla konuşmak ana dil birliğini bozmaz tam aksine milli kültürün derinleşmesini sağlarken dünyada yaşayan diğer toplulukları anlayabilme olanağı da tanır. Dünya ile iletişimi artırır ve insana farklı bir bakış açısı, yepyeni bir dünya görüşü kazandırır.

Bir arada ama birbirini anlayabilen, geçmişi ile bağlarını sürdüren ve geleceğe umutla bakabilen bir topluluk olmak için ana dilimize sahip çıkmalı, onu en iyi şekilde öğrenmeli ve öğretmeliyiz.

EDEBİYAT DENEN ŞEY NEDİR?

ASANSÖR, ELMA VE AYNALAR / Mina Nur ERTEN 11 A

Bazı evrensel terimleri açıklayıp betimlemek “imkânsız” diye nitelendirilebilir. “Aşk”, “korku” gibi duygular, “kapitalizm” gibi terimler ve “edebiyat”. Bazılarını dile dökmek ulaşılmaz gibi görünebilirler, ama hiçbir şey de gerçekten “imkânsız” değildir...

Edebiyat nedir? Edebiyat bir elmadır. Eski bir otel binasındaki asansörler hiç dikkatinizi çekti mi? Üç tarafı, hatta bazen kapı arkaları bile aynalı olanlar... Birbirlerine bakan aynalar, görüntüyü yerden tavana kadar sonsuzca yansıtırlar. Elma da bu asansörün tam ortasına konulandır. Aynalar, içinde yere bir taş düşen mağara gibilerdir. Ses gelişi hep farklı olarak karşılaşılanı binlerce kez yankırlarlar. Elma da bu asansörde böyledir. Aynalar sonsuz yansıtımlarıyla boyutlulardır. Her boyut farklı; elmanın baktığı tarafı olsun, kaçınıcı boyut olduğu olsun... Aynı da olamazlar zaten. Edebiyatçı da bu asansördeki veya asansöre bakan görülmez kişidir. Aynalardaki görünmez izleyici ve bazen yansımanın ta kendisi... “Edebiyat, hayatın aynasıdır”, derler. Elma hayattır o halde. Elma, aynı zamanda da edebiyat... O halde edebiyat hayat değilse nedir, ben bilmiyorum... Edebiyat aynen bu elmadır ama sonuç olarak çok boyutlu, sonsuz ve görülmez edebiyatçının perspektifine göre değişkendir. Edebiyat ancak bir bakış açısı; edebiyatçı, elmanın pürüzsüz görüntüsüne ağzı sulanarak elini uzatıp onu ısırarak isteyendir.

Edebiyat kadar evrensel bir terimi tanımlamak “imkânsız” kadar zordur. Belki de ancak onu nitelendirebilecekler; asansör, elma ve aynalardır. Belki de değildir. Neticede “edebiyat” denilen şey de aynen bu değil midir? Evet; belki de sadece bu yazara göre “edebiyat” bir bakış açısıdır.

İZ BIRAKMAKTIR EDEBİYAT / Büge EREL 11 B

Her insanın yaşadığı dönem; yer ve konum farklı olduğu gibi düşünceleri de birbirinden çok farklı nitelikler taşıyabilir. Edebiyatta “zenginlik” diye adlandırdığımız olay da bu noktada oluşur. Yüzlerce; binlerce farklı düşünce tek bir başlık altında birleşir, insanların ve dolayısıyla toplumların düşüncelerini dile getirir.

Edebiyatın ortaya çıkması gibi, okunup devamlılığının sağlanması da bir o kadar önemlidir. Bu da bu eserleri yazan, yazmayan herkesin buna kulak vererek, anlamaya çalışmasıyla mümkün olur. Anlamaya çalışan insan, düşünür. Düşünen ise varlığını kanıtlamış olur. Kendini ve çevresindekini sorgular, yeni düşünceleri ortaya koymasına ortam oluşturur. Bu yeni düşüncelerle ise yeni yeni ürünler oluşur. Edebiyatın oluşumu ve devamlılığını işte böyle bir döngüye bağlarız.

Sonuç olarak diyebiliriz ki; edebiyatın sürekliliğini sağlayan farklı kültürlerden insanların, farklı inanışlarıyla yoğrulmuş, farklı düşüncelere sahip olmalarıdır. Bu şekilde insanlık var olduğunu sürece, insanoğlu da kendini diğerlerinden farklı bir şekilde ifade etmek isteyecek, var oluşu gereği ardından bir iz bırakmak isteyecektir.

Edebiyat, kişinin duygu ve düşüncelerini, kendine özgü bir dil kullanarak, estetik kurallar çerçevesinde, yazılı veya sözlü olarak dile getirmesidir. Doğrudur aslında bu tanım. Yalnız ben edebiyatta özgürlüğün en önemli unsur olduğunu düşünüyorum. Çünkü herkesin kendi edebiyatı olduğunu ve olabileceğini düşünüyorum.

Bence edebiyatta fazla kural olmamalıydı. Elbette belki belli sıradan kurallar olmasının bir zararı yok veya bir şeye engel olduğu yok fakat ben edebiyatın kişinin kendi istediği nasılsa onu yazmasıyla, onu söylemesiyle edebiyat olacağını düşünüyorum. Mesela şu tarz insanlarla çok karşılaşıyorum; kimselerle konuşmaz fakat bir yerlere, defterlerine, kağıtlarına yazdığı şeylere bakınca adeta bir edebiyatçı görürüz! İşte böyle yeteneklerini, içindeki edebiyatçıları dışarı göstermek istemeyenler de oluyor. Belki kendi özgünlüklerini göstermek istemiyorlardır. Edebiyat budur işte. Kendi kurallarmız ve kendi duygularımız, kendi izlenimlerimiz. Aklımıza limit konulmamalı edebiyat yaparken. Bu limiti de elbette kurallar koyar. Sanat alanında kurallara karşıyım ben. Kendimizi daha geniş bir alanda göstermemizi engelliyor. Dışarı vurur vurmaz, insanlara gösterir göstermez, bu insanın kişiliğine kalmış elbette. Ama içini insanlara olduğu gibi dökemiyorsa, burada devreye edebiyat girer. Sanat girer. Kendini yazarak rahatlatıyordur belki insan. Bunun için de dediğim gibi aşırı kuralcılığa ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum. Edebiyat benim için kısaca içimi özgür bir şekilde yazıya dökmektir.

Edebiyat birçok insanın kurtarıcısı olabiliyor. Rahatlama yöntemi olabiliyor hatta yaşam biçimi bile olabiliyor. Onu istediğimiz biçimde kullanınca edebiyat edebiyattır bana göre. Bu metnimde anlatmak istediğim edebiyattaki en önemli unsurun bana göre özgürlük olduğu. Edebiyatta çok az kuralın olmasını savunuyorum. Edebiyatta sınırların olmamasını savunuyorum.

SOKAK ÇOCUKLARI

Ezgi ŞANLI (HAZIRLIK)

Ülkemizde birçok sokakta yaşayan, aç kalan, yuvası olmayan çocuklar var. Çoğu ya mendil satıyor ya dileniyor. Bu durum bize toplumda ekonomik dağılımın eşit olmadığını gösteriyor. Sokak çocukları dilencilikten işportacılığa kadar çeşitli alanlarda kendilerine meslek edinmişlerdir. Çoğu gün sonunda evlerine giderler ve kazandıkları para ile ailelerinin ihtiyaçlarının çoğunu karşılarlar. Ailelerinin ekonomik durumlarından dolayı bu çocuklar, neredeseyse doğduklarından beri sokakta yaşamak zorunda kalırlar.

Sokak çocukları aile bütçesine yardımcı olmak için çalışırlar. Kışın, çoğu yaşıtları sıcak evlerinde güzel yemekler yerken, sokak çocukları anne ve babalarının çöp tenekelerinde buldukları gazete parçaları ile yatak yapmaktadırlar ve yine çöpten buldukları yemeklerle çocuklarının bir nebze de olsa karnını doyurmaktadırlar. Birçok çocuk, hayatta sahip olduğu güzel şeylerin farkına varmadan nedensizce şımarabiliyor, hâlbuki onların yerinde olmak isteyen o kadar çok aç çocuk var ki ve o çocuklar, ellerindeki bir lokma ekmeğe bile şükredebiliyorlar.

Yaşama hakkı, tüm hak ve özgürlüklerin kullanılmasının temelini oluşturan bir haktır. Yaşama hakkı olmazsa diğer haklarımızı kullanamayız. Herkesin yaşama hakkı vardır. İnsanlar yaşama hakkı ile bağımsız ve özgür bir şekilde hayatını sürdürür. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 1. maddesine göre, "Bütün insanlar özgür ve eşit olarak doğarlar". Yaşamak her çocuğun temel hakkıdır ve herkesin ilk görevi çocukların yaşamını korumaktır.

Dönüşüm Şiirleri

DÖNÜŞÜM

Bir akşam baktım ki fikirlerim değişiyor.
Hem görüntüm hem de sesim özüme uymuyor.
İçimdeki merak bastırmaya çalışırken
Tam tersine merak oyunu kazanıyor.

Önce geçer diyorum,
Sonra alışıyorum.
Ama n'oluyor diye sorunca kendime,
Tam bir cevap alamıyorum.

Belki sevmedim kendimi böyle ama
Çok da çatışmadım yeni hayatla.
Değişim demek belki de çok fazla.
Dönüşüyordum sanırım bir anda.

İçim yanadursun, beynim savaşmakta.
Belki de geçmekte bu büyük çatışma,
Hayatımı gösterdi bu küçük karmaşa.
İstemesem de dönüşüm bana takılan bir kanca.

Pelin ULAŞ - 9 A

YALNIZLIK

Sabah uyandın ve yapayalnızdın.
Tek görebildiğin karanlık, tek duyabildiğin sessizlik.
Ne sen onları istedin ne de onlar seni.
Sen farklıydın diğerlerinden.
Daha sessiz, daha yalnız, daha karanlık.

Sabah uyandın ve yapayalnızdın.
Tek istediğin bir kişi,
Seni anlasın diye.
Dışlandın, yıprandın, kırıldın.
Her zaman yalnız, her zaman karanlık.

DEFNE ÇAYIRLIOĞLU - 9 A

YABANCI

"Başkasını anlamaktır."
Desen de en zoru,
Kendini anlamaktır
Kafandaki soru.

Benliğin hep çabalarken
Bir yabancıya layık olmaya,
Hayat kayar ellerinden
Farkına varmaya varmaya.

Damla US - 9 A

BİR GÜN DEĞİŞİRSEM ...

Bir sabah kalksam,
İçimdeki duygular bedenimi sarmış ve gerçekten değişmiş
olsam.

Korkarım kendimden,
Olmak istemediğim biri olduğum için,
Duygularım beni değiştirdiği için.
Değişmek istemediğim halde değişsem,
Olsam bambaşka birisi.
Üzülürüm kendi adıma,
Ama elimden geleni yaparım
Yeniden değişmek adına.

Ayma ASKERBEKOV - 9 B

YALNIZIM

Berberdik eskiden,
Zalim dünya ve ben
İnsanların fısıldaşmaları, anlamsız dedikodular,
Hep birlikteydik bu boş hayatta

Ama dünyanın solması uzun sürmedi.
Çiçekler daha renksiz, kuşlar daha ölü,
Eskiden şakıyan kuşlar bile gitti,
Hepsi beni yalnız bıraktılar.

Yabancı bıraktı beni bu yeni dünya,
Bu renksiz ve tekrarlayan hayat...
Kelimeler bile anlamsız artık
Onlar bile yetmiyor acımı dindirmeye

Adeta dıştayım,
Her şeyin dışında
Düşüncelerle gidilebilecek bir evrendeyim
Sadece benim var olduğum, özel bir evren

Özgür Deniz KOLDAŞ – 9 B

DÖNÜŞÜM

Gece gündüze dönüşür gibi,
Ve mevsimler birbirlerini kovalarcasına,
Değişimden kaçılmaz.

İyiye de, kötüye de yönelik olabilir,
Değişime itilebilir,
Ve ya kendiliğinden gelebilir.
Her türlü, değişim kaçınılmaz.

Arkadaşlar yabancılara;
Yaşamla dolu çocuklar,
Duygusuz yetişkinlere...
Dönüşüm acı verebilir.

Yabancılar arkadaşlara,
hayaller geçeklere,
Yağmurlu günler, güneşli günlere...
Dönüşüm güzel olabilir.

Manolya ŞAHİN - 9 B

Orhan Kemal Röportajı

Orhan Kemal'in Oğlu ve Orhan Kemal Müzesi'nin kurucusu Işık Ögütçü ile yazarın yüzüncü doğum yılında keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik.

Burak Savaş- İzel Evrenkaya 11 B

Mehmet Raşit Ögütçü nasıl Orhan Kemal oldu?

Onun 56 yıllık yaşamını yansıtan “Zamana Karşı Orhan Kemal” adlı kitapta da belirttiğim gibi, Orhan Kemal, 14-15 yaşlarında küçük piyesler yazdığını söylüyor bir röportajında. Tabii daha sonra kitap okuması, kendini geliştirmesi, hayata tanıklık etmesi de yazarlık sürecine eşlik ediyor... Gözlemciliği çok önemlidir Orhan Kemal'in. Bunların hepsi onun üstünde et-kiler bırakıyor. 1938-43 yıllarında önce askerlik sonra hapishane sürecinde şiir yazmaya başlıyor. Bu yazdığı şiirler İstanbul'da Yedigün isimli bir dergi var, o dergide yayımlanıyor. Hatta ben araştırmalarım neticesinde o şiirleri kitaplaştırdım. O derginin editörü de buraya yazan genç şairlere dergide de cevaplar vermiş, belirli yorumlar yapmış; “Hapishaneden yazıyorsunuz!” gibi. Tabii bu yorumlar onu geliştiriyor. Bu yorumlardan sonra daha çok şiir yazıyor. Fakat tabii ki üstad Nazım Hikmet'le 1940 yılında Bursa Cezaevi'nde tanışmaya kadar. O, Nazım Hikmet'ten şiirlerini okumasını istiyor. Nazım Hikmet'in ilk ifadesi çok bilindiktir: “Berbat! Sen bu işleri bırak kardeşim.” diyor. Yazdığı şeyleri samimi bulmuyor. Sen başka şeylerle uğraş demeye getiriyor ama bir gün Nazım Hikmet, Orhan Kemal'in yazdığı yarım sayfalık bir metne rastlıyor ve ondan düzyazı yazmasını istiyor. Bu andan sonra Nazım Hikmet, babama öğretmenlik yapmaya gönüllü oluyor. Üç buçuk yıllık hapishane - eğitim sürecinden sonra kendi üslubunu bulan babam, Orhan Kemal haline geliyor.

Orhan Kemal'i yazar kimliğıyle tanıyoruz. Baba Orhan Kemal nasıl biriydi?

Çok meşhur bir kurgu vardır; oğluna bisiklet alamadığı için intihar etmeyi düşünen baba Orhan Kemal ile ilgili... Edebî değeri olan şeyler yazıyorsunuz, kıvrak bir kaleminiz var; karşılığını almanız gerekir. Fakat siz, gelen tekliflere rağmen içinden geldiğiniz insanları satmak ve iktidar yakası olmak istemiyor, sessizlerin sesi olan muhalif yazar kimliğinizi bozmuyorsunuz. Dolayısıyla maddi ve manevi sıkıntılar içine sokuluyorsunuz. Zaten bu sıkıntılar onun hayatını 56 yılda bitirdi. Kolay bir şey değil, kafanızı sıkıyorsunuz ve bir eser ortaya koyuyorsunuz. Eserin birimi 100 birimse 5 birim alıyorsunuz. Bir mektubunda geçiyor: Maddi sıkıntıların verdiği bunalım nedeni ile yaşam sigortası yaptırıp bir arabanın altına atlamayı düşünüyor fakat bu anlık çılgın fikir gelip geçiyor. Evet, babam gerçekten istediğim bisikleti alamamıştı. Çocuk olarak istiyorsunuz işte. Hatta bisikleti alsın diye adamın başının etini yemiştım. Müzeye girdiğiniz zaman görürsünüz, hapiste yazdığı mektupta "Işıkçığım üzülmesin, çıkınca bisikletini mutlaka alacağım." diyor, tarih 1966. Sözünü yerine getirdi fakat tam üç yıl sonra. 1969'da aldı o bisikleti. Ben kalemini satmayan bir yazarın oğlu olarak, onun dik duruşu ve mücadelesiyle bizlere örnek olduğu için mutluyum. Varsın istediklerimiz olmasın.

Babanızın eserleri arasında “Bu benim!” dediğiniz bir karakter var mı?

O kitapların içinde ben de varım, sen de varsın, hepimiz varız... Hepimiz onun eserlerinin birer kahramanıyız aslında. Çünkü o, biz küçük insanlara yazmış. Hepimiz onun şapkasının, paltosunun, kaleminin içindeyiz. Muhakkak, çocuklarla ilgili yazdığı eserlerde benim söylemlerim, hayallerim, kişiliğim yer almıştır. O çok meşhur “Çikolata” adlı eserinde çikolata kâğıdını yalama sahnesi benden esinlenilmiştir. Tabii babanız zar zor bir gofret alıyor, yemesi çok güzel ama bitiyor. Sonra o parlak kâğıttaki çikolata bulaşığını yalamak bile büyük bir keyif oluyor. Bu, o dönemde yaşamak ve o hasreti çekmekle ilgili. İşte üstad bunları kayda alıyor. Kayda aldığı zaman sen de yaşıyorsun. Birebir “Oğlum Işık şöyle şöyle yaptı.” demiyor fakat sen onun eserlerinde yaşamış oluyorsun. Örneğin bir blogda eczacı bir adama rast-ladım. Adam “Benim dedem Murtaza!” diyor. Bu evrenselliğinin altında insanları tanıması ve gözlemciliği yatıyor. Hep derdi: “Eskiden de bakardım ama Nazım Hikmet bana görmesini öğretti.” diye. Dolayısıyla bu gözlemci yanını Nazım Hikmet’ten aldığını söyleyebiliriz.

Çocukluğunuzda babanızla yaşadığınız, hafızanıza kazınan bir anınız var mı?

Babam 1969 yılında dediğim gibi bana o bisikleti aldı. Bakırköy’de oturuyoruz o zamanlar. Babam da yazdıklarını Cağaloğlu’na götürecek elinde bir dosyasıyla, otobüs bekliyor durakta. Dedim ki “Baba şu bisiklete binsene!”. O zamanlar 12 yaşındayım, çocuk aklı işte, babam “Binemem oğlum.” diyecek, binince düşecek ben de bundan keyif alacağımı düşünüyorum. Beklemediğim şekilde “Tut şu dosyayı!” dedi bana. Hiç unutmuyorum mavi ceke-ti, gri pantolonu vardı. Çok şık giyinirdi babam hep. Adamcağız o haliyle bisiklete bindi, turlar attı gülererek. Ben de tabii şaşırılmışım. Sonra geldi yanıma “Merak etme ben düşmezdim.” dedi.

Babanıza sormak isteyip de soramadığınız bir soru var mı?

1969 yılında Moskova’ya gitti geldi. Babam bir sürü şey anlattı, ben de o zamanlar 10 - 11 yaşında bir çocuğum. Yıllar sonra aklıma geldi: Babam Moskova’ya gittiğinde Nazım Hikmet’in mezarını ziyaret etti mi, etmedi mi? Anneme soramamıştım fakat abime sordum, ablama sordum; hiçbiri bilmiyordu. En sonunda bir röportajında buldum. Gitmiş tabii. Ve şöyle diyor: “Mezarına gittim, o çok tanıdığım imzasını taşın üstünde gördükten sonra öldüğüne inandım.”

Sizce Orhan Kemal bugün yaşıyor olsaydı politik olaylar ve edebiyat konusundaki tutumu bugünün şartlarında nasıl olurdu?

Bu soruyu birisi bana şöyle sordu: “Orhan Kemal bugün yaşıyor olsaydı yazdıklarıyla nerede olurdu?” Ben de dedim ki: “Cezaevinde olurdu.” Söz konusu Orhan Kemal olunca aykırı bir şey düşünemezsin. Yine “Gezi”de olurdu, yine her şartta gençlerle birlikte olurdu ki gençleri zaten çok seviyor ve gençliğe ayrı bir değer veriyordu. Onların karşısında veya dışında asla olmazdı. Tabii yine muhalif olurdu. Onun yazdıkları, verdiğim örneklerden anlaşılacağı gibi, kırk dört yıldır gündemde ve güncel. Bu sahip olduğu duyarlılıktan kaynaklanıyor ki sanatçı duyarlılığı başka bir şey. Sıradan bir insan belki gördükleri karşısında “aman sende!” deyip geçebilir. Ancak sanatçı, senin görmediklerini görür. Çünkü bakmasını bilir. Orhan Kemal de böyle bir insandı. Toplum içinde gördüğü enteresan bir olayı alır ya da duyduğu, gördüğü tek bir cümleden esinlenir; oturur onunla ilgili bir öykü yazardı ve yüreğimizi yine dağlardı. Gördüğünü, düşündüğünü tüm içtenliğiyle yazdığı için de kötü insan olurdu. Ancak kimin ne dediği hiç umurunda bile olmazdı. Çünkü gerçekleri yazardı. Edebiyat konusundaki tutumuna gelirse; babam: “Yazdığım öykü eğer yöresel bir konuyu içeriyorsa, seçtiğim kahramanları o yörenin diliyle şivesiyle konuştururum.” derdi. Şimdi bana eleştiri getiriyorlar: Niye karakterlerin konuşmaları şive ile yazılıyor kitaplarda diye. E peki, Kayseri veya başka bir yörede yaşayan insanları anlatan bir öyküde, karakterleri İstanbul Türkçesi ile konuşturursan gerçeği yansıtır mı? O şartlarda gerçekçilikten söz edilebilir mi? Bir de bu konu var. Sen, şiveli söyleyişlere yer veriyor diye okuduğumu anlamıyorum diyemezsin. O senin kendi insanının konuşması. Anlamıyorsak, o zaman eksiklik bizde. Biz, insanımızı tanımıyoruz. İşte, bizim insanımızı tanımak için Orhan Kemal eserleri çok büyük bir kaynak. Okuyacaksın, insanını tanıyacaksın. Ondan sonra yirmi kere düşüneceksin. Ben böyle bir eleştiri yapayım mı, yapmayayım mı?

Ben hep aynı örneği veririm: Yarın sizler de üniversiteye gireceksiniz, çok önemli birtakım mesleklerin içinde olacak ve mesleklerinizi insanlara icra edeceksiniz. E, bu insanları nasıl tanıyacaksınız? Çünkü hepimiz kapalı kutuyuz. İşte o noktada açarsın Orhan Kemal eserlerini, rehber gibi okursun. İşte, o insanları çözdükten sonra yüreklerine dokunmayı çok iyi becerirsin. Dokunduğun zaman da sen onların bir numaralı sevgilisi olursun. İşte bu! Orhan Kemal insan sevgisini çok iyi öğretir.

Orhan Kemal'in eserleri arasında sizin için en özel olanı hangisi?

Bu soru üzerine şunu söyleyebilirim: Bana her şeyi sorun ama bu soruyu sormayın. Aynı soruyu babama da sormuşlar: "Onların hepsi benim evladım gibi." demiş. Benim için de öyle. Yani hepsini en azından on kere okudum. Hepsi apayrı bir dünya. Şu diğerinden daha üstündür diyemem o yüzden. Derginiz okuyucularına, Orhan Kemal'in elli üç tane kitabının hepsini de okumalarını tavsiye ederim. Okusunlar, o zaman ne demek istediğimi anlarlar. Çünkü Orhan Kemal eserlerinin bir özelliği var. Bir kere okuyup tadını alınca bırakamazsın. Hakikaten iyi okuyucular vazgeçemiyorlar eserleri okumaktan. Birini bitirince diğerlerini de okumak istiyorlar. Okuyorlar, okuyorlar; sonra da benim karşıma geçip Orhan Kemal ile ilgili benden çok farklı yorumlar yapıyorlar, güzel değinmelerde bulunuyorlar. Tabii bu beni çok mutlu ediyor.

Son olarak neler söylemek istersiniz?

Bizler artık belli bir yaşa geldik. Neticede her insan gibi bir gün öleceğiz. Benim sizlerden aslın bütün gençlerden ricam, Orhan Kemal'i okumanız. Çünkü onu anlayıp daha sonraki kuşaklara anlatacak olan; ülkenizin değerlerine, sanatçılarına sahip çıkacak ve onları tanıtacak olan da yine sizlersiniz.

Bu keyifli röportaj için Sevgili Işık Öğütçü'ye teşekkür ediyoruz...

Bir gün elbette kavuşacaksın ona. Allah, sevişenlerin hasretini kıyamete bırakmaz.
Orhan Kemal (Arkadaş Işıkları)

KARIMA...

*Erikler çiçek açtı,
İlkbahar geldi karım.
Yıllardır,
Bu insanı büyüleyen dünyaya penceresi demirli odalardan bakarım.
Bana,
Bırak diyorsun cigarayı zarardır.
Hâlbuki kara gözlüm,
Onunla senden gayri
Gözlerimin önünde kül olan
Kimim vardır.
Kulağımdan gitmiyor,
"Beni unutma" sesi bir tanem.
Aramızda dağlar, taşlar olsa da
Sen uzaklarda değil;
Göğsümün içindesin.
Kulağını, göğsümün çarpan köşesine koy.
Dinle,
Anlatsın sana ne türlü sevdiğimi.
Oy kilitli kapılar,
Kilitli kapılar oy...*

ORHAN KEMAL
(Bursa Cezaevi)

Orhan Kemal'in Kaleminden

İnandığım doğruların adamı oldum. Böyle yaşadım, karınca kararınca bu doğruların savaşını daha çok sanatımda yapmaya çalıştım. Kursağıma hakkım olmayan bir tek kuruş dahi girmemiştir...

NAZIM HİKMET'LE 3,5 YIL (1965)

“Kederli, mahzun, acılı olmak için sebepler mevcuttur, fakat ümitsiz olmak için tek bir sebep mevcut değildir.

Daha acı, daha mahzun ol, fakat sevincin ve ümidin pırıl pırıl parlсын...”

GURBET KUŞLARI (1962)

“Dışarıda yıldız dolu gök, göğün altında bir türkü, yumuşak bir türkü gibi uzanan İstanbul...”

CEMİLE (1952)

“Her şey yalan, her şey rüya... Onun için birbirinize sahip olun, birbirinizin kalbini kırmayın, acı söz söylemeyin, sevin birbirinizi !..”

KAÇAK (1970)

“Marifet ölmek, yaşamakta! Ölmek kolay, yaşamak zor. İnsanoğlu zora sarılmalı. Yılmamalı kolay kolay.

DÜNYA EVİ (1958)

“Mal, mülk, para... Kafa zenginliği olmadıktan sonra neye yarardı?
Hiçbir zaman sadece mal, mülk düşünmemişti. Kitapları vardı. Kitaplarının dünyasına kendini kaptırmıştı. Onlar, o kitapları yazanlar gibi olabilmek istiyordu. Olamazmış, önemli değildi. Günün birinde olabilmek ümidini yaşıyordu ya. Yetiyordu...”

BİR FİLİZ VARDI (1965)

“Gerçekçilik, içinde yaşadığın topluma yer yer ayna tutmaktan ibaret değil ki. Asıl gerçekçilik, asıl yurtseverlik, içinde yaşadığın toplumun bozuk düzenini görmek, bozukluğun nereden geldiğine akıl erdirmek, sonra da bu bozuklukları ortadan kaldırmaya çalışmak. Yurtseverlik, yurdunun insanlarını sevmek yani, insan gibi yaşamalarını sağlamaya çalışmak. Buna engel olanlarla savaşmak...”

BEREKETLİ TOPRAKLAR ÜZERİNDE (1954)

Ya olmalı insan, vermeli canını insan için, yahut etmemeli kalabalık dünyamızda...

MURTAZA (1952)

Herif bekçi değil, Türkiye Cumhuriyetini toptan disipline sokmaya memur biri nerdeyse, bir diktatör...

YALANCI DÜNYA (1966)

Gün doğmadan meşime-i şeb'den neler doğar...
(Gün doğmadan gecenin sonundan neler doğar)

KIRMIZI KÜPELER (1974)

Ehli keyfin keyfini kim tazeler?
Taze elden, taze pişmiş, taze kahve tazeler...

ARKADAŞ ISLIKLARI (1968)

“Gerçek olan öğrenmektir. Nereden, nasıl öğrenirsen öğren. Nereden, nasıl öğrendiğin, diplomana hatta neler bildiğin de önemli değil. Ne yaptığın önemlidir.”

KÖTÜ YOL (1969)

“Islak kirpikleriyle gece yarısından sonraki İstanbul'a dalgın dalgın baktı. Evet, büyük, güzel, çok güzel bir şehirdi İstanbul. Uçurum kenarlarında bitmiş göz alıcı çiçekler gibi. İnsanı kendine çekiyor, sonra da uçuruma yuvarlanışına sadece bakıyordu.”

“İki Buçuk” Öyküsüne Farklı Bir Yaklaşım

Mina Nur ERTEN 11 A

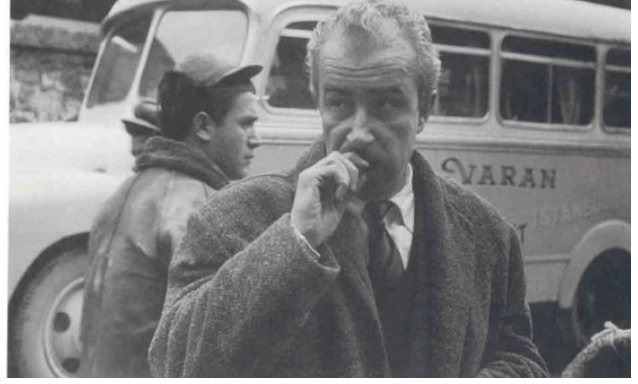
İşte gene hiç sevmediği bir duruma düşmüştü! Bin kez söylemişti kendi kendine ki, “Dolmuşa bindiğim zaman değil, inerken parayı vereceğim bundan sonra!”

Olmuyordu, olmuyordu Allah belasını versin. Bundan önce bir değil, beş değil, belki de on, on beş, yirmi sefer hep aynı duruma düşmüş, şoförle takışmıştı. En temiz, dolmuştan ineceği yere gelince, inmeden önce parayı vermektir. Bir süre öyle yapmıştı. Ama bu sefer, bu sonuncu sefer...

Durak kalabalıktı. Birkaç kişi koşmuşlardı, çevik bir davranışla girivermişti arabaya. Solunda iki kişi... En sağdaydı. Yanındaki bozuk paraların en küçüğü iki buçukluk... Öteki müşteriler verince o da onlara uymuş, uzatmıştı iki buçukluğu. Şoför almış, ötekilerin iki buçuk, beşliklerinin üzerini vermiş, onunkini... Bu sırada en sağdaki inip, bir başka yolcu binmeseydi şoför herhalde paranın üstünü verecekti. Çünkü davranışı öyleydi. Ama yolcu “Cağaloğlu!” deyince, şoför yeni müşteriyle konuşmaya dalmış, iki buçuğun üstünü unutmuştu.

Niye bu kadar önemsediyi kendisi de bilmiyordu. Ne olurdu ki parasının üstünü almasa? O kadar da cimri olamazdı sonuçta...

Dolmuştan indiği anda kendini toparlayıp ters yönde durmadan ilerlemeye başladı. Bu işi kafasında çok büyütüyordu. İki buçuğun üstünü almamış olmak onu öldüremezdi ki. Yolda yürürken aklından tekrar tekrar parasını geri alamadığı saniyeleri geçiriyordu. Diğer taraftan, toplantısının olacağı yer tam bu sol sokakta olacaktı diye bakınırken ani gelen toz bulutu, daha yeni temizlediği ayakkabılarını esir aldı. Dolmuştan çıktığı andan beri yanlış yönde ilerliyor olduğunu fark ettiği andı bu!

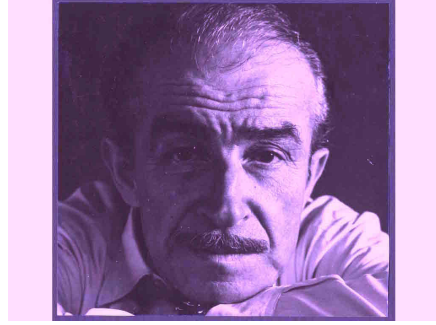

Derin bir nefes alıp olabildiğince sakın bir şekilde yola geri dönüp yeni bir dolmuş bulmaya kitlendi. Oturduğu anda aklından geçen tek bir şey vardı: “Dolmuşa bindiğim zaman değil, inerken parayı vereceğim bundan sonra!” İyi gidiyordu planı... Daha parayı almak için cebine bile yönelememişti ki dolmuşun açılan kapısının ardından şelale gibi kıvrılan kızıl saçlar

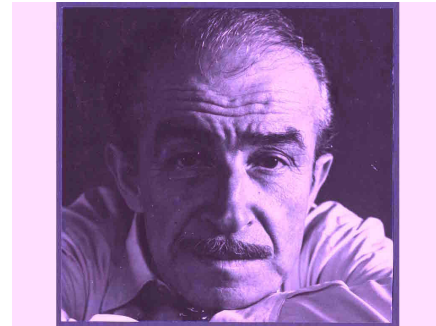
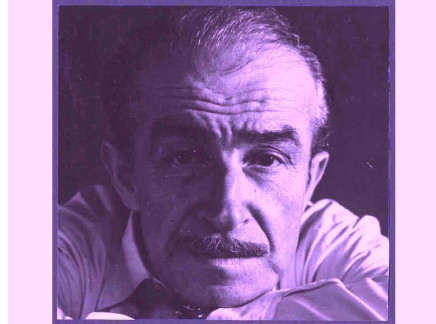
yanına geçip oturdu. Çaktırmadan genç bayanın gözüne girmeye çalışıyordu. O esnada, kadının denizi yansıtan o kirli mavi gözleri panikle büyüdü. Kadın elini cebinde bir değil, tam üç kez dolaştırdı, ceke-tinin ceplerini alt üst edercesine aradı... Kahretsin, parasını unutmuştu!

Utangaç adam için büyük bir şanstı bu! Kızıl saçlı güzel kadına para yardımında bulunup onunla konuşabilirdi! Nefisini tuttuğu o anda cebine uzandı. Uzandığı gibi de dünya durdu... Hay Allah! Bu Tanrı'nın bir cezası olmalıydı. Adam, yanındaki tek paranın o üstünü alamadığı kâğıt olduğunu büyük bir öfke eşliğinde fark etmişti. Kadını da unutabilirdi zaten. O, cebinde tek kuruş bulamamanın yoğun sıkıntısı içinde kıvrılırken, takım elbisesi kiralık olmayan ve ayakkabıları hala temiz olan arka sıradaki adam uzatmıştı bile bayana parayı, el sıkışıyorlardı. Şuan el sıkışan utangaç adam olmalıydı asıl!

Bunca hayal kırıklığının ardından şoförden de af dileye dileye dolmuştan inmişti sonunda... Doğru sokağın sonundaydı bu sefer. Hava kararmıştı bile. Gecenin soğukunda gideceği binayı arıyordu ki, arkasındaki deri ceketli yabancı omzuna dokunup adamı kendisine çevirdi. Utangaç adam ceketliye tekrar tekrar baktı ve karanlıktaki tek ışığı, ceketlinin elinde gözüyle yakaladı. Ayın parıltısını yansıtıyordu avucundaki bıçak! “Paranı ver!” diye homurdandı bıçaklı, başı kapalı. Şansına inanamıyordu utangaç adam. Bir ara sokakta çaresiz kalmıştı, ağzını oynatamıyordu...

Elleri iki yanında iki buz kütlesi kadar sabit, “Ne?” diye bir fısıltı kaçtı ancak ağzından. Deri ceketli yabancı bu soruyu beğenmemiş olacak ki, onu sertçe ittirerek arkasındaki duvara zımbaladı. “İki buçuğunu ver!” diye bağırıyordu biryandan da. “Paranın üstünü... Sende olduğunu biliyorum!” Utangaçın yüzündeki ter damlaları gözyaşlarına dönüştü. “Yok...” bile diyemeden tüm dünyası otobüste gördüğü o kadının saçlarındaki kızılığa boyandı. İki buklüm uzandığı yerde, elini karnından kaldırdıncaya görebiliyordu orada, usul usul akan kendi kanını... Hepsisi de bir Allah’ın cezası şoförden dolayı! “Son durak... Son durak!” sesiyle irkildi aniden. Şoför birden bire utangaç adamı gerçek dünyaya çağırıyordu farkında olmadan. Oturduğu yerde rahatsızca kıpırdanarak ellerine baktı. Elleri ter temizdi... Şoför dolmuştan inmesini bekliyordu. Tam inecekti ki aynadan şoförün gözlerine dik dik baktı: “Paramın üstünü unuttunuz!” Dolmuştan indiği gibi dikkatini yalpalayan bacaklarına verdi. Hala etkisinden kurtulamadığı o rüya ve avucundaki iki buçukluk üstününün ağırlığı, dengesini bozuyordu...

EDEBİYATIN BİTTİĞİ AN

Burak SAVAŞ / 11 B

Ben tarihin yalancısıyım ama sanıyorum ki “şahlar” yıllarca tartışmışlar, biz bu piyonları nasıl bir arada tutarız, diye. Sonra bir sürü boya bulmuşlar: ırk, mezhep, bölge, ten rengi ve dahası... Fakat yıllar geçtikçe yağmurdu, kardı derken boyaların etkisi de azalmış tabii. Piyonlar gözlerinde kalan boya artıklarını silecekleri peçeteye uzanırken, şahlar son model bir boya çıkarmışlar peçete niyetine: “Hepimiz bir değiliz; bakın biz hangi dilde konuşuyoruz, onlar hangi dilde?”

Şüphesiz dilin en güzel ürünü edebiyattır. Hele bir de usta bir kalemin yazdıklarını okuyorsanız; “bizim savrukça harcadığımız kelimeler, meğer ne işlere yarıyorlarmış” diye afallar, kelime oyunlarının büyüsüne kapılıp kağıtların içinde kaybolursunuz.

Bence edebi aktiviteler ve bunların meyvesi olan edebi ürünler, gerçek duyguların verdiği tepki olarak ortaya çıkmazlarsa istenilen tadı veremezler. Örneğin, ben Castleden’in 2011’de yazdığı Truva kitabını, Homeros’un İlyada’sıyla karşılaştırmam. Çünkü edebiyat, bir toplumdaki yaşantıdan ortaya çıkan duyguların kâğıt üstündeki yansımasıdır. Toplumun zihniyeti edebi akımları oluşturur, edebiyatı değiştirip dönüştürür.

Muhakkak ki, edebiyatın sosyal ve siyasal yaşamı etkilediği durumlarda vardır. Tıpkı 19. yüzyıl şair ve yazarlarının eserlerinin de bir sonucu olarak Gülhane Hatt-ı Şerif-i’nin okunması gibi. Lakin, günümüzde edebiyatın, sosyal ve siyasal hayatı değiştirip dönüştüren bir işlevi olduğunu söyleyenler pek de inandırıcı olmayacaklardır ki zaten edebiyatın, yaşamı değiştirmesi ve dönüştürmesi fikri; bir ütopya olduğu kadar bir distopya haline gelmeye de müsaittir.

Nitekim elindeki kalemi ustaca kullanan kötü niyetli kişilerin sayısı günden güne çoğalabilir ve toplumsal yaşantı git gide bir korku romanı halini de alabilir. Şahsen ben okuduğum çoğu romanda kendimle bir karakteri ilişkilendirme çabası içindeyken; korku romanlarındaki karakterlerden mümkün olduğunca uzak dururum.

“Peki, edebiyat sosyal ve siyasal yaşamı değiştirip dönüştürüyor da ne oluyor sanki?” diyeceksiniz. Vallahi okuyoruz, büyüleniyoruz, öğreniyoruz. Misal ben, üstüne bastığımız toprakların nasıl kazanıldığını tarih kitaplarından öğrendim fakat Mehmet Akif’in şiirlerini okuyunca, İstiklal Marşı’nı daha yüksek sesle söyledim.

Edebiyatın bittiği an, çıkar uğruna yazıldığı andır. Çünkü o an, edebiyatın bağımsızlığını yitirdiği anın ta kendisidir.

MOR

Candan Deniz Alemlı 11 A

Yaz mevsimini severdim eskiden. Aklıma getirdiği kokuları, bir süre sonra okul ve sorunlar hiç başlamayacakmış gibi hissetmeyi, sahilde bacaklarıma yapışan kumları... Beş sene öncesine kadar... O sene ve daha sonrasında yazımı hiç yaşayamadım ben. Hastanede başlayıp küçülen bir kitaplıkla biten bir yazdı o.

Annemle babamın tanışma hikâyesi hep arkadaşlarının gözlerini yaşartır, herkes tarafından imrenilerek dinlenir. Kimsenin sevdiğini itiraf etmek istemediği bir romantik filmde ya da anneannenizin evindeki kenarları kıvrılmış tozlu plaklardan alınmış gibidir onların hikâyesi. İkisi de çok gençken tanışmışlar. Annem nefret ettiği üniversitesinin yurdunda kalıyor, sayfa kenarlarına balonlarını ellerinden kaçırarak çocukların resimlerini çizdiği defterlerle hukuk derslerine giriyormuş. Babam ise ailesinin zoruyla girdiği elektrik mühendisliğinde okuyor, akşamlarıysa dört arkadaşı, iki kedi ve üç kumruyla paylaştığı dairesinde dünyanın her ülkesinin sinemasının kült yapımlarının senaryoları elinde; derslerinin başlamasına üç saat kala uyuyakalıyor. İkisinin de gittiği üniversiteler şehrin farklı uçlarındaymış. Ama bilirsiniz; hep daha iyiyi, güzeli hayal edenler, hayatlarını bağimsız yapım bir filmin şarkılarıyla yaşayanlar bir şekilde birbirlerini bulurlar. Annemle babam

Tek ve özel görülmeye, herkes için en mükemmel olmaya alışkındım. Küçükken en büyük korkumun denizde beni yiyebilecek köpek balıkları olduğunu söyledim ama işin doğru su en büyük korkum benden daha çok seviyecek birinin olmasıydı. Kardeşlik olgusu benim için sadece kitaplarda var olan bir şeydi. Ben altı yaşındayken tüm arkadaşlarımla ya kardeşi vardı ya da birlikte oynayabilecekleri, her şeyi paylaşacakları bir kardeş istiyorlardı. Bense bir kardeşi hiç sevmedim. Sanırım korktuğum şey paylaşmaktı. Çünkü paylaşılmanın sadece oyuncaklar, oyunlar, hatta odam olmayacağını; annemi, babamı ve sevgiyi de paylaşmam gerekeceğini biliyordum.

Yağmuru sevenleri hiç anlamazmış annem. Her yağmur yağdığında "Gök kimin için ağlıyor yine?" dermiş. Yağmurlu öğlelerde elinde çayıyla cam karşısında oturup gökyüzünün neye üzüldüğünü düşünürmüş. Babamsa yağmuru, bulutları, sisi, karanlık akşamüstlerinde Edgar Allan Poe okumayı severmiş. Şansa bakın tanışmaları da ortalığı sular sellerin götürdüğü bir günde olmuş. Annemin

dersi için Japon hukuk sistemini araştırması gerekiyormuş ama kütüphanede “Japon Sineması” isimli bir kitap ilgisini çekmiş. O akşam ödevi yerine o kitapla uğraşmış, izleyeceği filmleri bir restorandan aldığı kartvizitin arkasına yazmış. Bundan iki hafta sonra, ara döneminde yurttan dışarı çıkmış. Yağmur yağacağını biliyormuş, bu yüzden uzun mor yağmurluğunu giymiş. Haliç’ten Moda’ya gitmiş. Japon filmleri satan tek dükkânın eski kapısının önünde durmuş, çevresindeki ağaçlara asılı menekşe rengi kâğıt fenerleri biraz incelemiş ve kapıyı açıp içeri girmiş.

Bir şeylerin yanlış olduğunu annem bana bir çocuk kitabı hediye ettiğinde anladım. Pembe kapağının üstünde el ele tutuşmuş iki kız vardı. “Cimcime ve Yeni Kardeş” gibi de bir ismi... Annem bana daha önce piyasada satılan kitaplardan hiç almamıştı. Uyurken dinlediğim hikâyeleri ya kendisi kurardı ya da sahafardan bulduğu eski masal kitaplarından okurdu. Bu kitabıysa bana verdiği ilk günden beri beraber okumamız için ısrar etmişti.

Bazı mekânların girdiğiniz anda hissettiğiniz bir enerjisi vardır ya da en azından bana hep öyle gelmiştir. Moda’nın ara sokaklarından birinde tek başına duran, bulana kadar çoraplarıma kadar ıslandığım bu dükkânın da kendine has bir havası vardı. İçerisi kasetler, filmler, raflardan taşan kâğıt desteleri ve eski hatıralar ile ağzına kadar doluydu. Ama bunların dışında pek de bir şey yoktu dükkânda. Tek başına oturmuş bir ansiklopediyi inceleyen kasiyer ve raflardan birinin önünde, yanında kitaplardan küçük kulesiyle bağdaş kurmuş gözlüklü çocuğun dışında. Kapıdan içeri girdiğimde tepemdeki çanlar çınlamış olsa da dükkânın iki sakini de bana dönüp bakmadı. Ne yapmam gerektiğini tam bilemeden; orada daha önce içilmiş çayların, mırıldanılmış şarkıların ağırlığını üstümde hissederek kasaya doğru yürüdüm. “Merhaba.” dedim restoran kartvizitini masanın üstünde uzatarak. “Merhaba.” diye cevap verdi kasiyer çocuk. Sesinde sonbaharda yere düşmüş yaprakların hışırtısı ve adaçayı kokusu var gibi. Kartviziti bir süre inceledi. Ayağa kalkıp etraftaki raflardan istediğim filmleri topladı. Yerde oturan çocuğun etrafından pek çok kez geçmesine rağmen çocuk istifi hiç bozmadı. Sanki sadece vücudu burada, kendisi uzaklarda; belki Japonya’da yeşil bir bahçede uzanmış hayal kuruyordu. Kasiyer elinde dört filmle geri döndü.

- Benim istediğim beş film vardı sanırım?
- O filmin kaseti yok bizde ama senaryosu sanırım Emre’de.

Kafasıyla yerdeki çocuğu işaret etti.

-Yani almam mümkün değil mi?

-Yani, istiyorsan sor ama... İki senedir her hafta sonu buraya gelir, "Kolay gelsin" den öte konuşmamız yok.

Ben bir şeyi kafama koydum mu yapmadan bırakmam. Bir de eksiksiz yapmam lazım, tam kafamdaki plana uygun. Dik kafalıyım-dır yani biraz. İşte o gün de bu meşhur inadım tuttu, gittim çocuğun yanına çömeldim.

-Emre!

Başta duymamış gibi yapmayı düşündü, sonra merakına yenilip kafasını eğerek bana baktı.

-Evet benim?

Gözleri eylül ayında deniz gibi, yeşil ile mavi birbirine karışmış, sanki içinde yosunlar yü-züyor.

-Shôhei Imamura'nın senaryoları sendeymiş?

Şaşıyor ama ilgisini çekmişim gibi değil, sadece ondan başkasının da aynı şeyle ilgilenmesinin olasılığının ne kadar az olduğunu bildiği için.

- Sen mi istiyorsun?

- Senin için sorun olmayacaksa...

- Haftaya bugüne kadar getirirsen sorun olmaz.

Senaryoları o gün aldım. Bir hafta sonra geri getirdim. Emre'yi yine gördüm. O hafta, sonraki hafta ve daha pek çoğunda. "Senaryoları beğendin mi?" diye sordu. Fransız sinemasını anlattı. Rus şairleri okudu. İki senenin sonunda "Benimle gel." dedi ve sonra beni bir daha bırakmadı.

Çok aydınlık bir gündü o gün. Hani bazen güneş o kadar parlak olur ki camdan bakmaktan zorlanırsınız ya, işte onun gibi. Kışta aslında. Dışarıya çıktığınız anda yanaklarınızı kızartan, tüylerinizi ürperten bir soğuk vardı. Ama güneş o kadar güzel parlıyordu ki soğuk hiç umurunuzda olmazdı. Yanıltıcı bir hava işte. O gün annemle ilk kez konuştuk konuyu. Mutfak masasındaydık. Ev yemeği kokuyordu, annemin üstünde ekose, elinde iskambil kâğıtları vardı. "Mesela üçüncü kişimiz olsaydı 3-5-8 oynayabilirdik şimdi." dedi, bir yandan kâğıtları dağıtarak. "Mesela üçüncümüz olsaydı araba yolculuklarında konuşacak biri olurdu." Önümdeki kâğıtlar beş oldu. "Mesela üçüncümüz olsaydı bir kedi alabilirdik." Bunu da bir oyun haline getirmek istiyordu. İkimizin sırayla üçüncü kişimizle yapabileceğimiz şeyleri sıralayacağımız bir oyun. İstemiyorum. Oyunu da hiçbir şeyi ciddiye almamayı da üçüncüyü de istemiyorum.

"Yapamam. Yapamam. Böyle bir sorumluluğu alamam, kendimi bu ağırlığın altına koyamam. Elimizdeki yetmez mi? Riski almaya değer mi?"

Emre'nin sesi hiç duymadığım gibi. Uzakta bir deniz fenerinden dinlenen dalga sesleri değil artık, fırtına sırasında camlara vuran dallar gibi. "Risk değil! Risk değil. Ne olursa olsun bizim olacak. Bizden olanı sevemez misin? Onun için biraz kendinden feda edemez misin?" Elleri masanın üstünde, porselen bardağa sarılı. Ama o artık burada değil. Zorlandığında kaçtığı yere gitmiş. Yeşil ormanında, gölün yanında uzanıyor. "Eğer yanımdaki sensen, ben her şeye hazırım. Ama bizden başkalarını da etkileyecek bir kararı veremem. Biliyorsun, isteme bunu benden. Bana böyle yük verme. Geleceği düşün, şimdiyi düşün, atılan her taşın sudaki izini düşün. Ama bana bunu sorma." Porselen elinden kayıyor. Gözleri yine boş bakıyor, güneş yeni doğduğunda gökyüzü gibi. Ayağa kalkıyor. Tek başımayım.

Hastaneleri kimse sevmez, derler. Bence yanlış. Ben severim hastaneleri. Sanırım düzeniyle ve her yerin aynı renk olmasıyla ilgili. Huzur verici gelir bana. Aldıkları ya da almayı beledikleri ağır haberler tarafında ezilmiş insan-

lar, bomboş koridorlar, beyaz önlükler... Rahatsız edici bir sakinlikleri vardır. İşte o günde ben bunları düşünüyordum hastanede. Mavi bekleme koltuklarında oturuyoruz. Ben annemle babamın ortasındayım. Annem sağ elimi tutmuş. Ametist yüzüğünün pürüzlü kenarlarını elimde hissediyorum. Koridorun Rahatsız edici bir sakinlikleri vardır. İşte o günde ben bunları düşünüyordum hastanede. Mavi bekleme koltuklarında oturuyoruz. Ben annemle babamın ortasındayım. Annem sağ elimi tutmuş. Ametist yüzüğünün pürüzlü kenarlarını elimde hissediyorum. Koridorun başından gelen doktoru görüyorum. Sarı saçları kısa. Yeni toplanmış buğday hasadı gibi omuzlarına dağılmış. Elinde dosyalar, kâğıtlar var. Onları toparlamaya çalışıyor. Tam dizlerimin önünde duruyor. Teşvik edici gülümseme.

-Merhaba! Biliyorum endişeliyiz biraz.

Buğday saplarından biri kulağının arkasına gidiyor.

Anneme dönüyor.

-Yaşınızdan dolayı riskli bir gebelik olabilir ve bebeğimiz pek çok hastalığa sahip olabilir.

Elindeki dosyaları babama uzatıyor.

-Ama bugün yaptığımız tahliller sonucunda görüyoruz ki bebeğinizin herhangi bir sıkıntısı yok. Fakat...

Annem elimi biraz daha sıkıyor. Ametistin kenarları...

-Fiziksel anomalileri bu testlerle belirleyemiyoruz. İlk çocuğunuzun herhangi bir sağlık sıkıntısı olmadığı ve ilerleyen yaşın fiziksel

bozukluğa bir etkisi bulunmadığı için bebeğimizin bir fiziksel anomaliye sahip olma olasılığı hayli düşük.

Annem elimi bırakıyor. İki tarafımdan da hafif bir iç çekiş.

-Teşekkürler.

-Tabii, ne demek. Bir sonraki kontrolde görüşürüz o zaman.

Bana gülümsüyor. Geri gülümseyemiyorum. Yorgun hissediyorum kendimi. Sanki çok derinlere dalmışım ama tam su yüzüne çıkamamışım gibi.

Bilmiyorum hiç bir doğumhaneye gittiniz mi ya da dünyaya yeni bir can gelirkenki atmosferi gördünüz mü? Ben gördüm. Tahmin ettiğim gibi değildi hiçbir şey. Ben kardeşim tam doğarken etrafımdaki zamanın yavaşlamasını, ilk nefesini içine çekip ciğerlerini doldurduğunda durmuş zamanın tekrar hareket etmeye başlamasını, her şeyin bir seremoni edasında ilerlemesini istemiştim. Her şey öykü misali, masalsı olacaktı çünkü. Öyle değildi. Gürültülüydü. Mavinin en çirkin tonunda çarşafı, doktorların kafasındaki desenli bandanalara yansıyan parlak floresanlar, sinirli bağrıışlar, emirler, elektronik aletlerin kendi seslerini duyurma çabaları ve en sonunda da kan... Nasıl bir şey görmeyi bekliyordum bilmiyorum ama alnında ter damlacıkları birikmiş annemin elinde tuttuğu, babamın gururlu gözlerle baktığı bebek kanla kaplıydı ve sadece bağırıyordu. Bana meydan dövüşlerini, gürültüyü, Roma'daki Colloseum'u (Kolezyum) hatırlattı.

Bebeğin adı Menekşe oldu. Mor benim en sevdiğim renktir, annem de ona babamı ilk görüşünü ve sabahları daha güneş doğmamışken içilen kahveleri hatırlattığını söyler. İsmi almasının bir başka nedeni de gözleri. Menekşe'nin gözleri tıpkı babamınki gibi, içinde her rengin her tonu varmış gibi görünen çok açık bir mavi. Ama babamın yaptığı suratlara, annemin oyuncak hayvanları koşturmasına güldüğünde badem gibi gözleri kısıp ağzı kocaman açılınca gözleri baharda yeni açılmış menekşe ve deniz kenarında batan güneşin mavimsi moru oluyor.

Bazen bir şeyin yanlış olduğunu kimse size haber vermese de anlarsınız. Havada hissedilir. Sanki farklı bir koku varmış da tüm hava molekülleri üstünüze yapışıyor, sizi ağırlaştırıyormuş gibi hissedersiniz. İşte o gün de böyle hissetim. Annemle babamın daha haberi yoktu. Ekim ayıydı, havalar daha soğumamıştı. Menekşeyle bahçede oturuyorduk. Elimde parmak boyaları kâğıda bir kedi çiziyorum, bir baykuş, iki çiçek, hepsi mor. Elini

tutuyorum Menekşe'nin "Bak, bak kâğıt... aa köpek mi çizelim, kuzu mu çizelim?" Menekşe bana bakıyor, gülüyor ama eli kıpırdamıyor. Elini elime alıyorum.

-Bak ama bak ne güzel şeyler çizeceğiz.

Birkaç nokta koyuyorum.

-Ne olsun bu? Bir papatya olsun mu?

Menekşe yine gülüyor. Hava ağır. Çimlerin kokusunu boğazımda hissediyorum. Menekşe dediklerimi anlamıyor, Menekşe elini kullanamıyor.

Daha farklı bir hastanedeyiz bugün. Buranın yerleri yumuşak halılarla kaplamış, her yer pembe, her yer turuncu, çok eski bir çizgi filmde alınmış gibi. Etrafta herkese gülümseyen güzel doktorlar var. Yerlerde kendi kendine konuşan, duvara boş boş bakan çocuklar. Bir "Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi"ndeyiz. Menekşe'nin "cerebral palsi"si var. Hamilelik sırasında, doğumda ya da ilk 2-3 ayına yaşadığı herhangi bir şey buna neden olmuş olabilir. Kaslarını kontrol edemiyor, istemsiz hareketler yapıyor, konuşmaya ve yürümeye hâlâ başlayamadı.

Özel fizik tedavi, ilgi ve eğitim alması gerekiyor. Annemin gözlerinde sanki acıma var, yolda tekerlekli sandalyedeki evladını iten birini görmüş gibi. Babamsa yine ormanına gitmiş, gözleri yine gölde yüzen nilüferlerin gölgesi.

Annemle babamın hiç birbirlerine bağırıklarını duymadım bugüne kadar. O günlerdeyse kavgalarını duydum. Sesler kavga ediyor gibi değil; elleri, kolları hareket etmiyor. Ama hissediyorsun. Cam bir bardak yere düşmeden önceki son saniye gibi, soğuk kış günlerinde demirin eline yapışması gibi. Babam kendisine çok ağır geldiğini söylüyor, kaldıramam diyor. Annem fısıldıyor, sesi frekansı tam ayarlanamamış radyo gibi. Ağlıyor. Tek başıma kalamam diyor, sensiz olmaz diyor. Aylar sonra bir sabah uyanıyorum; mutfak rafımızdaki porselen bardaklardan ikisi eksik, annem yalnız, saçları dağınık, gözleri yaşlı...

"Bazen her gün yorgun kalkarsınız. Ne kadar çok uyusanız da tüm gün aynı koltukta otursanız da hiç bitmez bir yorgunluk vardır üstünüzde. Göz kapaklarınızda şişko krallar oturur sanki kollarınız yere zincirlenmiş gibidir. İki kızımı tek başıma yetiştirmek böyleydi işte. Onlara hiçbir şey söylemiyordum, çünkü onlar dünyada en çok sevdiklerimdi. Ama her sabah "Bugün kapıdan çıksam, ormana gitsem; derenin suyunu, balıkları bacaklarımda hissetsem, güneş beni kuruturken uyuyakalsam..." diye düşünerek uyanıyordum. Sahilde oturmuş uçurtmaları izlerken uçurtmalardan birinin elinden tutup uzaklara gitsem, vapurda giderken denizden bir balina çıkıp

çıkıp beni yese, onun karnında yaşamaya devam etsem diye düşünüyordum. Her akşamüzeri mutfakta oturuyorduk, her gün yeni bir bitki çayı yapıp o bitkinin adını neye değiştirebileceğimizi tartışıyorduk. Her sabah Mine'yi okula bırakırken Menekşe'ye yoldaki köpekleri saydırıyordum. Mine'ye o gün yeni bir atasözü düşünmesini söylüyordum. Her şeyi oyunlarla, şakalarla kapatmaya çalışıyordum ama günden güne bıkiyorum, içimdeki hayat ağacı son kışını yaşıyor.”

Eskiden Menekşe'yi hiç sevmediğimi sanırdım. Onu kıskandığımı, en çok kendim ilgi görmek istediğimi... Ya da mantıklısının böyle davranmam olduğunu düşünüp ona sadece uzaktan bakardım. Ama ona baktıkça anladım ki o benim için dünyadaki en mükemmel şey. Menekşe gözleri, sarı bukleleri, havaya salladığı elleri, adımı söyleyemediği halde hep bana sarılmak istemesi... Onun yaptığı her şeyi balonlar dolusu hava kadar, yıldız tozları arası mesafeler kadar çok sevmeye başladım. Aynı zamanda annemi de görüyordum. Vücudunun her geçen gün nasıl çöktüğünü, bal rengi gözlerinden hayatın çekilmesini, gözlerinin artık ela değil akik taşı değil, uyarı tabelalarının sarısına dönmesini. Anneme bizim acı çektiirdiğimizi biliyordum.

“Hayatı beni en çok etkileyen insanlardan biri Sylvia Plath’tır. Sylvia 1963’te, ikinci kattaki odalarında uyumakta olan çocuklarının yanına süt ve kurabiye bırakmış, kapılarının altlarını bantlayıp havlularla kaplamış ve alt etmiş. Zamanında ona çok kızardım. Ken-

di yeteneğini, en büyük hediye olan hayatı böyle çöpe atmasına... İntihar eden herkes için böyle derdim. Hayatta ne bu kadar kötü gitmiş olabilir ki kendi hayatlarına kıyabiliyorlar? Ama artık biliyorum...”

O gün bir karar verdim. Birinin hayatını bu kadar zorlaştırarak ben yaşayamam. Birini böyle yavaş yavaş öldüremem. Bir şey yapmam lazım. Bir şubat ayının karanlık günleriydi. Yağmur vardı, ağaçlar sallanıyor, tüm doğa gökyüzünün yakınmasını dinliyordu. Annem bizi öpmüş, kapımızı kapamış ve aşağı inmişti. Menekşe'yi kucağıma aldım. Gözlerine baktım. Yine güldü, bu sefer gözleri her zamankinden de mor. Hiçbir şeyden haberi yok. Hep gülüyor, hep mutlu. “Menekşe; güzelim, çiçekler prensesim... Herkes bizi bunu yapmaya zorladığı için çok özür dilerim. Ama bazen kendinden başkalarını da düşünmelisin. İşte ben de şimdi anneyi düşünüyorum. Onun daha iyi şeyler yapmasını istiyorum. Olur da bir daha karşılaşsak sakın bana kızma olur mu?” Kahkahalar sanki odada yankılanıyor. Ben de gülümsüyorum. Raftan en

ağır biblomu alıyorum. Dedemin hediye ettiği Colloseum (Kolezyum) heykeli ama o da mor. Küçükken gerçek rengi olan kahveyi beğenmemişim, annem boyamış. Menekşe'ye bakıyorum. Şimdi gülmüyor.

"Karar vermek benim için hep zor olmuştur. Ama o gün emindim. Kızlarımı yatırdım, mutfağa indim. Ben bir Sylvia olmayacağım. Adım hatırlanmayacak bile. Ama ben bunu yapmak zorundayım. Onların bensiz bir yaşamı olabilir. Onlar dünyayı değiştirebilir. Ama ben böyle yaşayamam, ben onsuz yaşayamam. Elim kadranın üstünde. Derin nefesler alıyorum. Hava tarçın kokuyor, annemin mavi gözleri aklımda. Sayı en yükseğe gelmiş. Eğiliyorum. Sonrası mor... Sadece mor... Menekşe'nin gözleri, kahkahaları, buğulu gözlükler, yeni doğan güneş..."

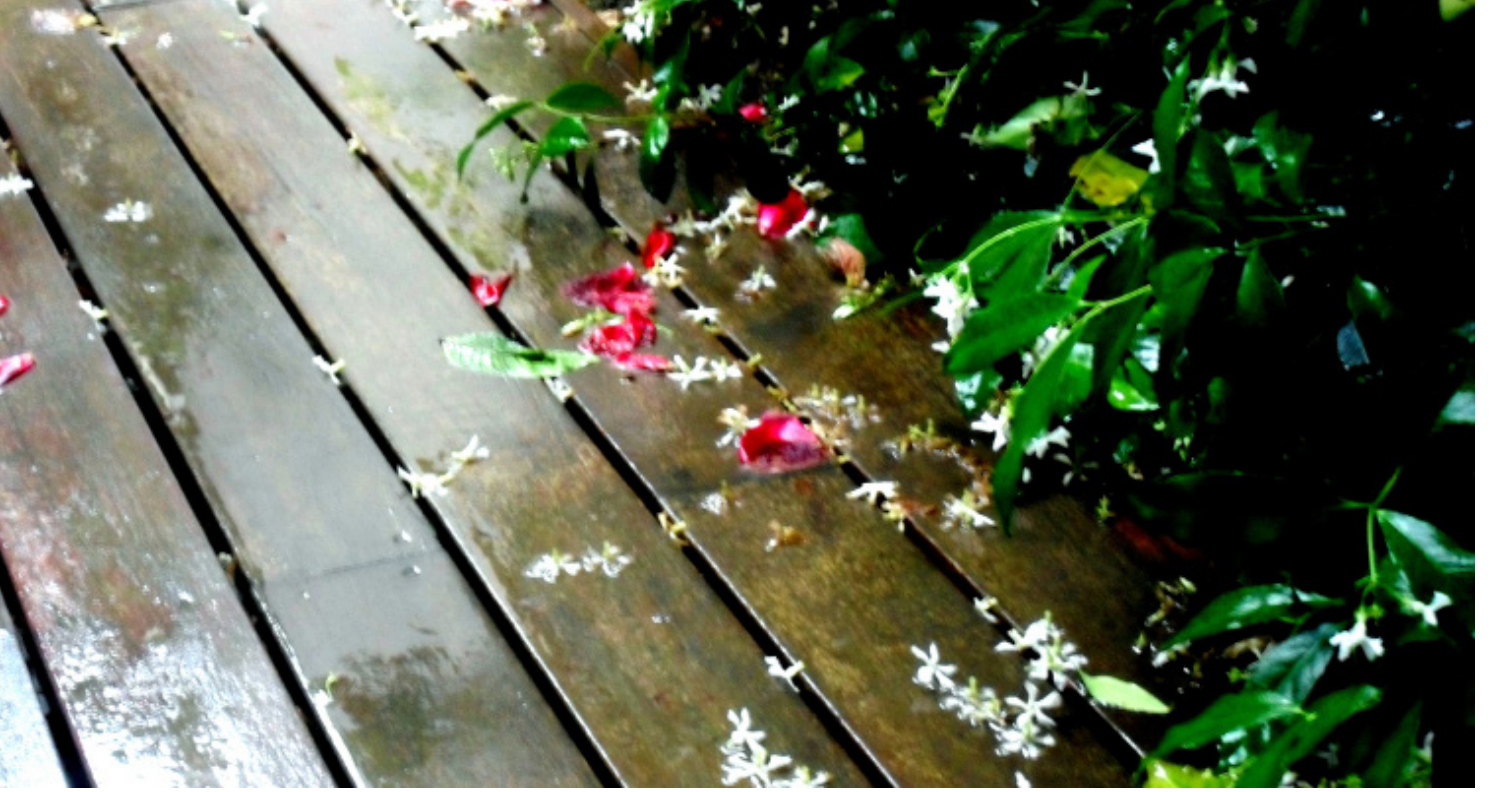
Bir sonraki gün, ondan sonraki gün ve devamındaki bir hafta yağmur hiç durmamış. Gazetelerde sellerdeki can kaybı haberlerinin hemen altında bir ailenin trajik sonu ya-

yazıyormuş. Kimi gaz zehirlenmesi demiş, kimi cinnet geçirmiş anne, kimi toplu intihar. Kimse bunun onlar için bir görev olduğunu düşünmemiş. Üçünün mezarı yan yana konmuş. Hep menekşelerle, lavantalarla süslü ve her şubatta o mezara yağmur yağarmış bir gün boyunca, hiç durmadan.

"Gök kimin için ağlıyor yine?"

BİR YAZ YAĞMURU

*Bir yaz yağmuru gibi geçtin sen.
Güneşli bir günün ortasında,
Nereden geldiği belli olmayan
bir esintinin ardından,
Bir anda gelip geçen ve aslında,
Her şeye ve herkese iyyin gelen bir ferahlık.*

*Tıpkı her şeyden habersiz
ve sadece oradan gelip geçmekte olup yakalanan,
Sonradan aldığı son bir nefesle
Gün yüzüne çıktığında balıkçının ağında
Şıkır şıkır parlayan ve kaderi
balıkçının ellerinde olan,
Sonunu öylece bekleyen bir deniz canlısı gibi
Bir güruh esnafı tezgâhının başında,
Dükkânının camında bıraktın.*

*Bir sel gibi geçtin sen.
Güçlü ve umarsız,
Korkmadan ve acımadan
Ve arkanda yıkıntılarla.*

*Onca kalabalığın arasından
Seçebiliyorum seni.
Tıpkı bembeyaz papatya tarlasının içinde
Al yanaklarıyla parlayan bir gelincik gibi
Bir o kadar narin ama rüzgara karşı
Dimdik duran ve kendini teslim etmeyen.*

*Bir sam yeli gibi geçtin sen.
İzin belki görünmüyor, derinlerde.
Ve her dokunuşta seni hatırlatıyor.*

*Kendimi orada burada savrulup kalmış
Esnaf yıkıntılarının arasından çekip kurtarıyorum.
İşime dönüyorum.
Kafamı kaldırmadan ve oyalanmadan
Uğraşıyorum öylesine yarım kalan bir şeylerle.
Aklım hep sende, yine sende
Bedenim “Seline kapılıp gitse miydin acaba?” der gibi.
Ne olur yine geç SEN.*

*Evren PIRAVADILI
16.12.2014*

Eski İstanbul

Elliler ve Altmışlar /

Burak Savaş 11 B

Eski İstanbul'un tanıtımı nedeniyle dedem Nuri Kanlıcaoglu ile bir söyleşi yaptım. Söyleşimi, aralara girip sorular sormadan yapmayı tercih ettim çünkü anlatacaklarını on yıllık sürelerle ayırarak anlatmasını istedim. İşte dedemin ağzından eski İstanbul:

Benim çocukluğumda, Bağdat Caddesi'nden Bostancı'ya kadar her yer tarlaydı. Şu an Irmak Okulları'nın bulunduğu yerde Amerikan Kız Kampı vardı (Onlar yazları gelirlerdi). Avcılar, gidip orada ördek ve kuş vururlardı.

Herkes birbirini tanırdı, araba sayısı çok azdı; her yerde, her köşede faytonlar bulunurdu. Caddebostan köşesinde, Erenköy Camisi'nin önünde, Bostancı köşesinde... Şimdiki Migros'un yerinde Caddebostan Gazinosu vardı, insanlar buraya gelip giderken taksi yerine faytona binerlerdi. Şimdiki Migros'un ilerisinde biri büyük, biri küçük olmak üzere iki halk plajı vardı.

Bizim o zamanki Caddebostan muhtarımız, Tansu Çiller'in kayınpederi olan Ramiz Uçuran idi. Herkesi tek tek tanır, bir işiniz olduğu zaman isminizi sorar, ne istiyorsanız hemen yapardı. Mahalleli birbirini tanırdı. Hırsızlık yoktu. Toplu taşıma aracı olarak tramvaylar kullanılıyordu.

Caddebostan sahilinde paşaların bembeyaz köşkleri vardı. Fevzi Çakmak, Kazım Karabekir gibi ünlü paşalar da burada otururdu. Yazın gayrimüslimler gelirdi. Caddebostan'da kiralık evler tutarlardı. Üç-dört ay boyunca Caddebostan onlar sayesinde kalabalıklaşırdı.

Çocukluğumuzda top oynardık. O zaman bizim mahallemizde Galatasaray'ın kalecisi Turgay Şener, antrenörü Gündüz Kılıç gibi spor adamları vardı. Şimdi ki CKM'nin yeri yemyeşil bir araziydi. Galatasaraylı ve Fenerbahçeli futbolcular gelip orada antrenman yaparlardı. Biz orada top oynarken bize rastlarsa, onlar da bizle top oynarlardı.

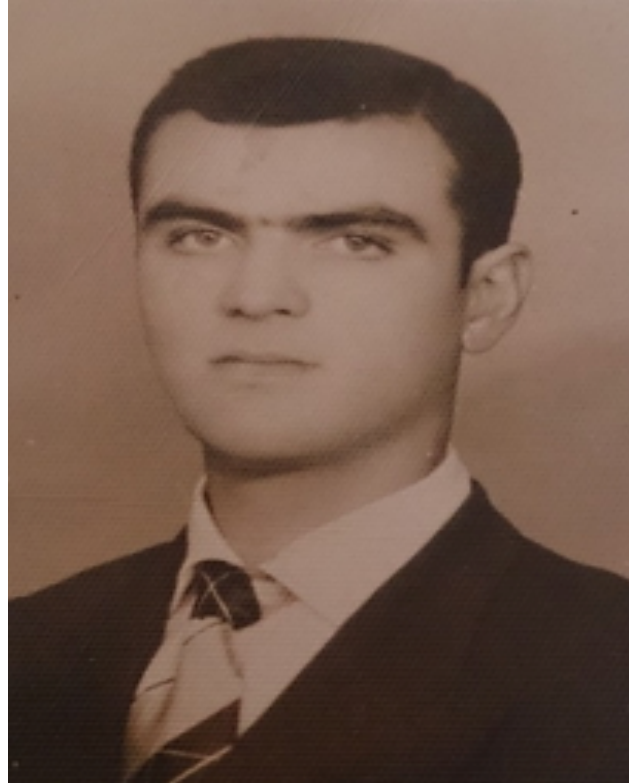

Pazar, market gibi alışveriş merkezleri yoktu. Herkesin meyvesi sebzesi kendi bahçesinde yetişirdi. Caddebostan'da vapur iskelesi vardı. Vapur; Pendik'ten kalkar, Kartal'a gider oradan Maltepe'ye geçer, sonra Bostancı, sonra Caddebostan ve en son da Moda'ya gidip oradan Kadıköy'e yolcu bırakırdı.

Yetmişler

Kadıköy’de oto yedek parçası üzerine dükkân açtım. O zaman taksiciler çoktu bende taksicilik yaptığım için çoğu taksici bana geliyordu. Kadıköy’de esnaf çok azdı, şimdiki gibi kalabalık değildi. Herkes birbirini tanırdı. Akşam altı buçuk-yedi olduğu zaman Kadıköy’de kimseyi bulamazdınız (çarşısı dâhil) . Esnaflar arası çok büyük bir dayanışma vardı.

Senet ödemesi gelen esnafın parası olmadığı zaman herkes cebinden para çıkarıp yardımcı olurdu. Arkadaşlarımızdan aynı işi yapanlar siftah etmeyip de iş yapmazsa, bize gelen müşteriye ona yönlendirirdik. Onlar da aynısını bize yaparlardı ki hepimiz iş yapalım. Cuma namazına bütün Kadıköy esnafı olarak giderdik, giderken kapıyı kapamaz sadece kapının önüne bir sandalye koyardık. Cumadan erken gelen esnaf, diğer esnafların dükkânıyla da ilgilenir, gerektiğinde satış yapardı.

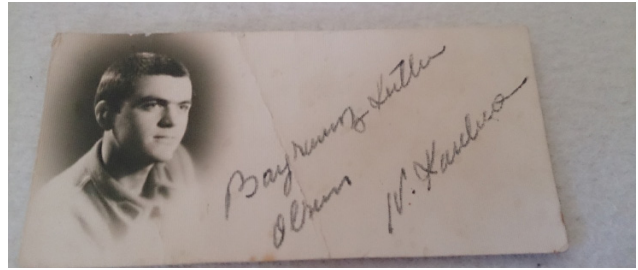
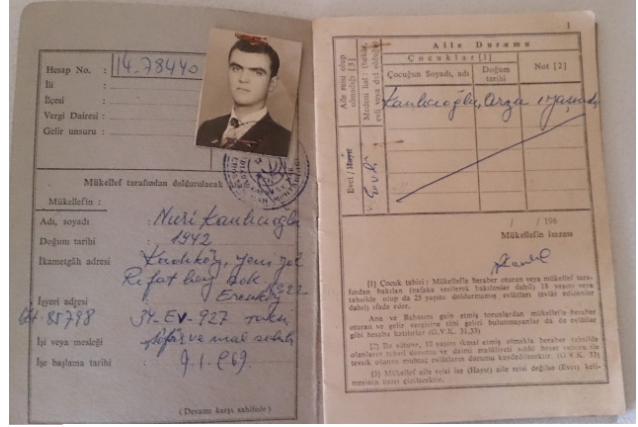

Seksenler

Müstakil evlerden apartmanlara geçiş başladı. Bahçeli evi olanlar, evlerini müteahhitlere verip şimdi halen yıkılmayan apartmanlar yaptırttılar. Bir ailelik ev yerine, yirmi ailelik binalar yapıldı. Mahallemiz kalabalıklaştı, yabancı insanlar geldi. Fakat bunlarla da anlaşmak gayet kolay oldu. Çünkü hepsi iyi insanlardı, sizin davranışınız nasılsa onlar da size öyle davranıyorlardı. İstanbul mozaik kent haline geldi. Çarşılar, dükkânlar çoğaldı. Televizyon hayatımıza daha net bir şekilde girdi. Salonda yapılan sohbetler yerini televizyon seyirlerine bıraktı. Anem 1967 yılında telefon sırasına yazıldı, 1980 senesinde telefonu ancak alabildik.

Son Söz

Eski günleri düşündükçe, eski İstanbul'u özlüyorum. İnsanların birbirini düşündüğü, ilişkilerin çok daha güçlü olduğu, o küçük ama bir o kadar da güzel İstanbul'u...

“İnsandaki çocuk vicdanı, tohumdaki öz gibidir. Ve o öz olmadan tohum filizlenemez, gelişemez. Yeryüzünde bizi neler beklerse beklesin, insanoğlu doğdukça ve öldükçe, insanoğlu yaşadıkça hak ve doğruluk denen şey var olacaktır.”

(Cengiz AYTMATOV – Beyaz Gemi)

Vicdan, Tohumdaki Özdür / Alpin Ege BÜYÜKLÜ 10 A

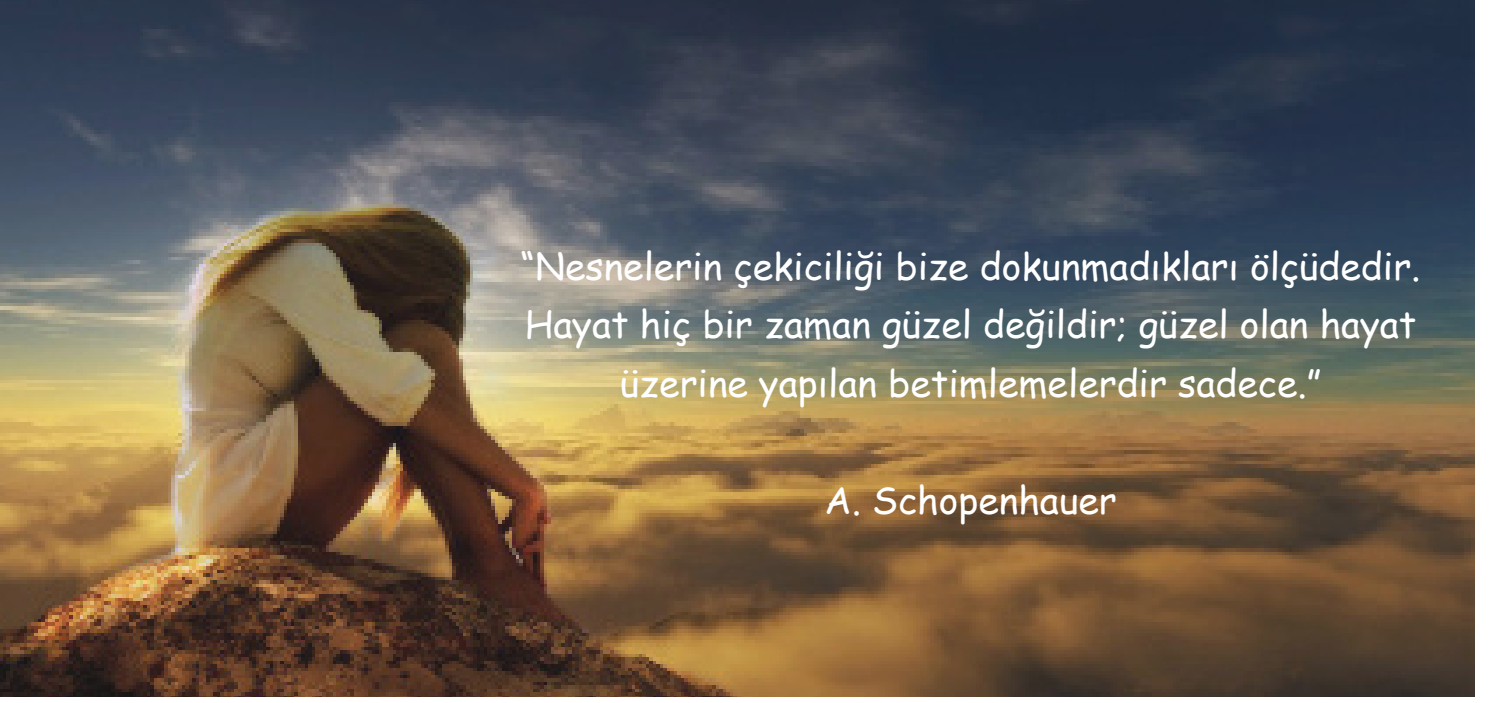
Vicdan, her bireyde doğuştan var olan toplumsal yaşam içerisinde geliştirilen ya da köreltilen temel yaşam mekanizmalarından biridir. Vicdan insana hata ve doğruyu bildiren bir iç ses, iyi ve kötüyü gösteren en iyi yol göstericidir. Çocuk vicdanı ise; vicdanın en saf ve en temiz halidir.

Vicdan kavramı, daha çok ahlaki açıdan ele alınan önemli bir kavramdır. Din ve felsefenin de önemli konularındandır. Felsefeye göre, iç huzuru veya iç sıkıntısı vererek kişiyi uyaran vicdan bir kavram değil, kişinin bir yeteneğidir. Bir anlayış, bu yeteneğin doğuştan var olduğunu ileri sürer, bir başka anlayış ise insanın içinde bulunduğu toplumsal koşullarla belirlenmiş görgü ve bilgisinin sonucunda oluştuğunu belirtir. Esasında her iki yaklaşım da doğrudur ve hatta biri diğerinin tamamlayıcısıdır. İnsanlar doğuştan bir takım donanımlarla gelirler. Doğduktan sonraki yaşam kalitesi, var olan donanımları korur ve geliştirebilir. İyi bir aileye sahip olan, iyi bir çevrede büyüyen ve iyi bir eğitim olan bir birey; göreceli olarak diğerlerine göre daha donanımlıdır. Doğal olarak kendine, çevresine ve doğaya bakışı farklı olur. Bunun tam tersi koşullardaki bir birey ise doğuştan var olan donanımlarını kaybeder ve vicdan yoksunu olur.

Her çocuk doğduğu anda masumdur, mistik anlamda her çocuk bir melektir. Meleklerin, günahsız yaratıklar olduğuna inanılır. Masumiyeti, merhameti, vicdanı da içinde barındırır. İnsanoğlunun en saf, en masum, en vicdanlı halidir. Çocuklar, tohumdaki öz gibidir. Korkusuz, cesur, sevimli ancak bir o kadar da korumasız ve çaresizdir. Ruhunda zerre kadar kötölük yoktur. Belki bu nedenle korunma ve savunma mekanizması gelişmemiştir.

İnsanı diğer canlılardan ayıran, insanı insan yapan en önemli şeydir vicdan. Günümüzde bu değer ne yazık ki erozyona uğramıştır. Vicdanlı insanlar kötölük yapamazlar, savaşamazlar. Yaşadığımız dünyanın yaşanılabilir hale gelmesi, vicdanlı insanların sayısının çoğaltılabilmesi için toplumsal koşulların iyileştirilmesi, bilgiye dayalı eğitim sisteminin geliştirilmesi gerekir. Ancak bu şekilde toplumsal vicdan tesis edilebilir.

"Nesnelerin çekiciliği bize dokunmadıkları ölçüdedir. Hayat hiç bir zaman güzel değildir; güzel olan hayat üzerine yapılan betimlemelerdir sadece."

A. Schopenhauer

Sadece İnsan / Yasemin BAUER 11 A

Nesneleri çekici kılan şey insanların, o nesnelere karşı gereksinimleridir. Bu gereksinim, Freud'un bahsettiği idin gereksinimleri yani doğuştan gelen ilkel dürtüler değildir. Bir ideali elde edebilme ihtimalinin oluşturduğu arzular ve tatmin olma akabinde verebileceği hazzın düşüdür. İnsan bir nesneyi ona sahip olma ihtimali ne kadar düşükse o kadar çok arzular, nesneye farklı bir gerçeklik bile katabilir, olduğundan da güzel hale getirebilir.

Sadece hayatta kalma amacıyla icat edilen ve kullanılan nesnelerin olduğu dönem geride kalınca, lükse dayalı nesneler üretilmeye başlanmıştır ve insan ilk defa ihtiyacından fazlasının peşinde koşabilecek fırsatlara sahip olmuştur. İlk çağ felsefesi, mitolojiyi ve mitolojik karakterler için yaratılan tapınakları, heykelleri, altın varakları ve krallar ile kraliçelerin onlarla eş değer olma arzusunu araştırmıştır. Ancak artık insan rahatlığı ve lüksü tatmıştır ve rahatı yaratma amacından sapmayacaktır. Arzulara dayalı bir var oluş sistemi oluşmuştur. Toplumlardaki her bireyin daha ideal olma arzusunu tatmin etmek için çalışıldığı söylenebilir. Barınmak için ideal evler, beslenmek için ideal yemekler vardır. Bu idealler yakalanılmaya çalışılır. İnsan ruhu bir avcı gibi idealleri bulmaya ve haz yaşamaya odaklıdır. Ancak idealler yakalanınca da yerini başka idealler alır ve arzu hiç bir zaman sürekli hazza dönüşmez, edinilen tatminler yüzeysel ve kısa vadelidir. Schopenhauer da arzunun ne kadar sürekli olduğundan bahsetmiştir; "İstenç uzun sürer, gerekli olan şeylerin ardı arkası kesilmez; oysa duyulan haz, kısa ve ölçülüdür. Yeryüzünde hiçbir şey yoktur ki, şu iradeyi yatıştırabilsin ya da belirli bir biçimde olduğu yerde durmaya zorlayabilsin."

İstenç akılsız, bilinçsiz bir öze sahiptir. İnsanlar bu istençin içine doğarlar ve onun dışına çıkmaları belirlenen idealleri reddetmeleri anlamına gelir. Reddetmeyi başarmak için insanın öncelikle kendi doğru yolunu bulması ve çoğunluğun doğrularını kabul etmeme cesaretini göstermesi gerekir. Ancak bu durumda da neyin doğru olduğuna karar verirken istencin tutsağı olmamayı başarmak, arzulardan arınıp karar vermek çok zordur çünkü insanın özüne öncelikle kendi doğru yolunu bulması ve çoğunluğun doğrularını kabul etmeme cesaretini göstermesi gerekir. Ancak bu durumda da neyin doğru olduğuna karar verirken istencin tutsağı olmamayı başarmak, arzulardan arınıp karar vermek çok zordur çünkü insanın özüne olan yolculuğuna benzer bu. Schopenhauer bu bakımdan Hinduizm veya Budizm'in dünyevi, arzularla dolu yaşamdan el çekmesine benzer bir düşüncüyü pekiştirir. Hiç bir nesne insanı cezbetmemelidir, çünkü insanın aslında hiç bir nesneye ihtiyacı yoktur. İnsan hiç bir şeysiz daha çok insandır çünkü iradesi tamdır ve aklını özgürce kullanabilir.

Hayatın güzelliği de başlı başına bir ilüzyondur. Güzel sanılan şeyler aslında çirkin olabilir veya önem verilen bir konunun önemi bir başka zaman diliminde hiç de önemli olmamış olabilir. Var olan gerçeklik bir başka açıdan bakılınca tamamen değişebilir ve başka fikirleri doğurabilir. Doğan yeni fikirlerin de gerçekliği tartışılabilir. Buna göre hayatın kendisi de aslında bir ilüzyondur çünkü hayatı insan yaşar ve insanın hayatı yaşamak isteme arzusu güzel olan biçimdedir, insanın hayalleri, yaşamak istediği güzel olaylardır. Böylece hayat da insanın hayallerini gerçekleştirme olasılığıyla şekillenir. İnsanın yaşamak istemediği bir şeyi arzulama imkânı yoktur. Arzular seçimleri, seçimler de hayatları belirler. Bu döngü asla hayatın saf halini yaşamaya izin vermez; fikirleri, istekleri yaşar insan. Hayatı insan yaratmış olur. İnsan bir ilüzyonisttir, ilüzyonlar yaratır ve yarattığı ilüzyonlara inanır.

Hayatı ele alış biçimlerinde çok ince çizgiler farkları yaratır. İnsanın hayattaki yeri ve rolünü çözmek zordur; çözmeye çalışırken dahi insan rollere bürünür, bu rollere arzu hâkim ise çözmek mümkün değildir çünkü aklın düşünmesini, gözün görmesini engeller. Akılcılık bu nedenle çok sınırlı bir alanda hareket edebilir çünkü insan istencini katmadan çok az olayı çözümleyebilir. Bir olgunun, sürekli olarak doğrulanmış gözlem ve deneyler baz alınarak gözlenmesiyle oluşan sonucu bile istenç yıkabilir. Kant insan bilgisinin sınırlarını ve yapısını soruştururken, bir yanda aklın kuramsal statüsünün belirlenmesi ile ilgilenmiş öte yandan da her tür deneyimin kuramsal sınırlarını belirlemeye çalışmıştır. Saf Aklın Eleştirisi' de özellikle deneyimin zorunlu doğasının incelenmesine yönelik kapsamlı bir girişim vardır. Ancak istenç bu girişimlerde dahi kendini gösterir; deneyimi engellemez, deneyimin sonucunu da engellemez fakat deneyimin hiç bir zaman mutlak olamayacağını gösterir. İstenç olayların arkasında soru işareti bırakır.

Hayatın saf akışında yer alabilmek için insan istencini hiç var olmamış etmelidir, istencin bütün etkilerini silmelidir ve hayatı yaratmamalı hayatta akmalıdır. Hayatta akmak hayatın güzel olmasını gerektirmez. Yaşayarak yaşar insan. İlüzyonist de değildir artık, ilüzyonun içinde de yaşamaz, gerçeklik ne ise onun içinde kaybolur ama ilk defa mutlak olur. İdealler olmadan, arzular olmadan belki de Ütopya'nın hiç bir zaman düşünmeyeceği bir gerçeklik yaratır insan. Nesnelerin anlamları yoktur; çekici olamazlar, nesne olmaktan başka bir şey olamazlar.

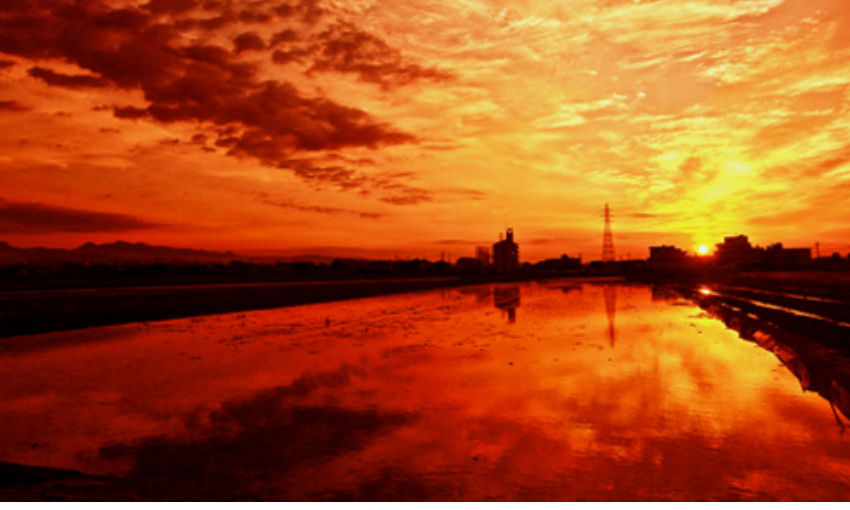
SANAT VE GELİŞİM

Ecem Cansın HAKKO / 9 A

İnsanlık devamlı gelişim halindedir. İlk çağlardan beri toplum ihtiyaçlarının karşılanması sırasında zaman içinde bazı icatlar gelişmiştir. Barınma ihtiyacı, mağaradan modern yapılara; ısınma ihtiyacı, ateşin bulunmasından son model doğalgaz kombilerine kadar aletlerin doğmasına neden olmuştur. Ulaşım ihtiyacı, uzay mekiklerinin; haberleşme ihtiyacı, cep telefonlarının; bilgi geliştirme ve işlem yapma ihtiyacı da bilgisayarların icadına neden olmuştur. Yani zaman içinde bir icat, biri tarafından bulunursa da diğeri tarafından mutlaka bulunur.

Bir sanat eseri zamanın getirdiği bir ihtiyaç değil o anın düşüncesidir. Sanat onu yapanın adıyla anılır. Çünkü bu eserlere kişiler kendi görüşünü, kendi duygusunu katmaktadır. Hiç bir sanat eseri birbirinin kopyası olamaz. Çünkü bu takdirde kopyası asla bir sanat eseri değildir. Örneğin: Türkiye’de görüntüsü ve boyutları aynı olan yüzlerce Selimiye taklidi camiler olmasına rağmen hiçbirisi bir sanat eseri olamaz. Bunların harcında

Mimar Sinan’ın emeği, düşüncesi, üstün zekâsı ve sanat anlayışı yoktur. Tüm sanat eserleri sanatçısına özgüdür. O sanat eseri yıllarca aynı kişinin ismiyle anılarak hatırlanır. Hâlbuki hiçbir telefon Graham Bell’in adıyla anılmaz; ancak bir sanat eseri onu yaratan kişiye bağlıdır. O eser tektir. Eser ortadan kalktığında, o eserin bir yenisi bir başkası tarafından yaratılamaz.

Kızıl Mahşer

Hissediliyor kızıl soğuktan
Var bir sert mahşer
Ne olduğu bilinmeksizin
Geliyor uzak yerlerden

İsteyenler var
Çok derinden hissedenenler
Düşünenler var
Çok derinden gelenler

Değişimine soluk verme
Nereye kaybolacaksın
Yoluna bak
Nereye varacaksın

Efe Burcu / 12 B

“NÖTR”

CHRİSTOPHER KEZELOS’UN ÖDÜLLÜ FİLMİ ZERO ÜZERİNE BİR DENEME

Burak SAVAŞ /11 B

Eşitlik; ahlâki ve toplumsal bir ilke, insanların birbirleriyle, aynı insan doğasına sahip olmak bakımından, aynı konum ve değerde olmaları halidir. Eşitlik ilkesine göre hiçbir insan, bir diğ erinden üstün kabul edilemez. Özellikle, “Millennium” diye tabir ettiğimiz 21. yüzyıla girmemizle birlikte, görselliğe duyulan merak ve ilginin daha da arttığını söyleyebiliriz. Şüphesiz, böyle bir ortamda, topluma mesaj vermek için sinema ve televizyon sektöründen daha elverişli bir araç bulunamaz. Nitekim bugün dünya siyasetini yönettiği ileri sürülen “süper güç” tahtına sinema sektörü sayesinde oturmamış mıdır?

Eşitlik gibi evrenselliği ve önemi ile öne çıkan bir toplumsal mesajı aktarmanın en güzel yolu da sinema sektörüdür. Bunun en güzel örneği de, Christopher Kezalos'un 2010 yapımı kısa filmi "Zero"dur. Kezalos bu yapıtında, toplumdaki bireyleri sınıflara ayırmış ve bu sınıfları da rakamlarla göstermiştir. Filmin sonunda, tüm film boyunca ezilen ve toplumda hiçbir şeye hakkı olmayan bir sıfır rakamın ile başka bir sıfır rakamının ürünü olarak bir sonsuzluk doğar. Bu sonsuzluğu gören toplum, hayatlarında gördükleri en büyük sayıya çok saygı duyar ve sıfırların peşini bırakırlar. Kezalos'un mesajı çok nettir: Hepimiz eşitiz, işte o kadar! Aksi takdirde tıpkı "Zero"da da olduğu gibi sıfır olduğunu düşündüğünüz bir kişi, eksilere düşmek yerine bir sıfır daha bularak, ağızınızı açık bırakacak bir sonsuzluk yaratabilir.

Peki, her toplumda böyle numaralamalar var mıdır? Bu soruyu “Yok” şeklinde cevaplama isteğim, kendime yalan söylememe isteğimden daha aşağıda maalesef. Evet, dünyanın herhangi bir yerinde, herhangi bir toplumunda, herhangi bir ulusunda tam bir eşitlikten bahsetmek mümkün değil. Elbette birçok ülke vardır eşitliği savunan, hani şu bizim “medeni ülkeler” dediklerimiz... Ama bence onların medeniyet anlayışını en güzel açıklayan Mehmet Akif’in meşhur dizesidir: “Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar.” Nitekim eşitlik uğruna savaştığına inandığımız birçok lider gücü ellerine aldıktan sonra, eşitliği, insanlara toplama kamplarında göstermiştir. Dünyanın en kanlı üç diktatöründen ikisinin, sözde komünist siyaset izledikleri aşikârdır.

İyi de, eşitlik öylesine olumlu ve zorunlu bir şey midir ki, biz bunu olmazsa olmaz şeklinde nitelendiriyoruz? Ya da herkesi eşit olduğu bir dünya düzeni bir ütopya mı yoksa bir distopya mıdır? On üstünden dokuz numaraya sahip olanlar için şüphesi bir distopyadır beş numaraya düşmek; bizim sıfır numara için ise büyük lütuftur beş numara birden yükselmek. Örneğin, münazırların yıllardır tartıştığı bir konudur kadın-erkek eşitliği. Evet, belki kadınla erkek aynı haklara sahip olmalıdır ama kadın erkekle nasıl eşit olabilir? Kadının sonradan yaratılmadığı bir yaratılış hikâyesi var mıdır? Ya da başa dönersek kadınla erkeğin sadece statü olarak değil, eşitliğin tanımında olduğu gibi eşit aktiviteleri yaptığını düşünelim. Hangi bayana yakışır tuğla taşımak ya da hangi bay, söküğünü eşinden güzel dikebilir? Eşitlik tanımı burada küçük bir patlak verir. Öyleyse toplumsal eşitlik, günlük yaşantıda matematiksel kavramıyla da kullanılmaktadır.

Eşitlik; karşılık hoşgörü, saygı ve sevgi ile gerçekleşir. Tıpkı “Zero” filminde olduğu gibi, halk içi numaralandırmalar çoktur belki ama zaten herkesin eşit olduğu bir dünya düşünülmesinin zor olduğu kadar, sonucunu tahmin etmesinin de zor olduğu bir hayaldir. Eşitlik kavramı tartışılmaya çok açık bir kavramdır ve nötrdür. Zaman zaman pozitif kenara, zaman zaman da negatif kenara çekilebilir.

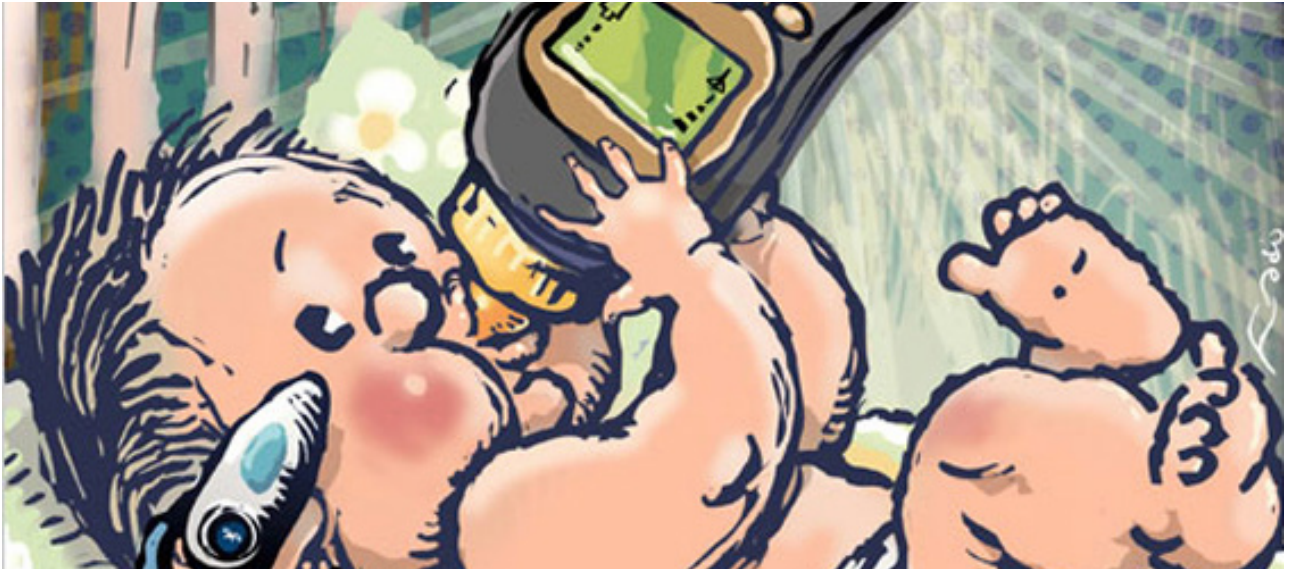
ÇAĞA AYAK UYDURMAK

Bilun ARAS 11 A

Okuduğum bir kitaptaki yazarın bakış açısından yola çıkarak karar verdim bu yazıyı yazmaya. Yazar kitabında; günümüzün yapay, parayla yönetilen hayatına karşı çıkıyor. Böyle bir çağa ayak uydurmak istemediğini, dinazor diye yaftalansa dahi eskiyi savunup çağa yetişmeye çabalamamayı yeğliyor.

Ben de çoğu noktada kişisel olarak yazarın görüşlerini destekliyorum. Bana göre önemli olan doğru bildiğimiz gerçeklere, bizi mutlu eden hayata tutunmak. Eğer “çağa ayak uydurmak” klişesiyle kastedilen, yaşadığımız çağın getirileri neyse onlara uymak, çağın doğrularına göre yaşamaksa buna kesinlikle karşıyım. Burada vurgulamak istediğim gelişimi yok saymak, eskiden var olan fakat zamanla kaybolmaya yüz tutmuş ve geçerliliğini yitirmiş düşüncelere, kabul görmeyen doğrulara sıkı sıkıya bağlı kalıp yenilikleri görmemek değil elbette. Çünkü bu da bizi ileriye götürmez, yerimizde saymamıza neden olur. İşte burada bir denge kurmak gerekiyor demek istiyorum aslında. Evet, çağa ayak uydurmak zaman zaman yarar sağlayan bir gereklilik olabilir. Fakat yazımın başında da belirttiğim gibi öncelikli olanın bireysel mutluluk olduğuna inandığımdan; “çağa ayak uydurmak” bir şarttır diyemeyiz, dememeliyiz.

Sonuç olarak çağa ayak uydurmak bir zorunluluk değildir ve kimseye, yaşadığı çağa sorgusuz sualsiz, her yönüyle uyum sağlama gibi bir şart dayatılamaz. Herkesin kendi seçimleri doğrultusunda belirlediği bir yaşam tarzı, kendi doğrularından oluşan bir bakış açısı ve hayat algısı vardır. İşte bu nedenle de başkalarının sınırlarını ihlal etmediği sürece herkes istedikleriyle ve belirlediği doğrularla yaşamakta özgürdür.

YILLAR SÜRESİNCE / Gülen ASKERBEKOV 11 A

Ardımda bıraktığım yılları düşündüğümde; gerçek anlamda korkmuş, en ufak şeyden bile endişeli küçük bir kız görüyorum. Bu da bana, o günlerden beri ne kadar büyüdüğümü ve geliştiğimi hatırlatıyor.

Dönüp de arkama baktığımda bazen kendime gülüyorum, bazen acıyorum, bazen de pişmanlık duygusuyla karşı karşıya geliyorum. Yaptıklarımı bakıp sorguluyor, bir mantık arayışına giriyorum. Sonuçta işin içinden çıkabiliyor muyum? Aslında tam olarak onu da bilmiyorum. Her şeye rağmen, eski halimin bana öğrettiği ve emin olduğum bir şey var ki o da utanç duygusu. Şimdi çok daha iyi anlıyorum boş yere hissedilen bir duygu olduğunu. Çünkü önemli olan neredeyse tek şey, kendini sevmek ve değerinin bilincinde olmak...

Hayat, bizi geliştirme amacıyla yapılmış bir sınav. Her saniye, her dakika bize bir şeyler katıyor ya da bizden bir şeyleri koparıyor. Bu belki bizim elimizde olan bir şey değil. Ancak bize bağlı olan tek bir şey var, o da anın tadını çıkarmak ve dönüp baktığımızda “iyi ki” demek.

ÜTOPYA'DAN MEKTUP VAR!

Bilun ARAS / 11 A

Merhaba ben Anya. On bir yaşımdayım henüz. Ütopya denen bir gezegenden yazıyorum bu satırları sizlere. Yaşadığınız dünyadan haberdarız. Orada neler yaptığınızı da özenle ve ilgiyle takip ediyoruz. Biraz üzülüyoruz sizin için aslına bakarsanız ama en çok da şaşıyoruz desek daha doğru olur. Anlam veremiyoruz yaptığınız pek çok şeye: Birbirinizi acımadan öldürmenize, öfkenize çabucak yenilmenize, savaş denen kavrama, para adını taktığınız o kâğıtlara verdiğiniz değere şaşıp kalıyoruz. Peki, bu mektubu neden mi yazıyorum? Aslında amacım size, bizim dünyamızı anlatmak. Bu sayede belki biraz düşünür ve kendinize gelirsiniz, belki etkilenirsiniz yazdıklarımın...

Bizim buralarda herkes sevgi doludur, herkes eşittir. Kötülük kavramını sizleri izlediğimiz monitörlerdeki görüntülerden öğrendik. Para diye bir icadımız da yok, ne mutlu ki. Burada herkes kendine yetecek kadarına sahip ve elindekiyle yetinmesini biliyor. O yüzden de kimsenin daha fazlasını ya da daha farklısını edinmeye çalışmak gibi bir gayesi yok. Ha bu arada, bizim başımızda yönlendirmesine ihtiyaç duyduğumuz bir yönetici de yok. Çünkü Ütopya'da herkes ne yapıp ne yapmaması gerektiğini bilir. Kimse kuralları bozmaya çalışmaz, bir başkasını incitmeye kalkışmaz. Kısaca, bizim tüm kurallarımız kalplerimizdedir. Daima kalbimizin sesini dinler. Birbirimize ve yaşadığımız gezegene saygı duyar, aydınlık gözlerle bakarız biz.

Lütfen bu yazdıklarım üzerine biraz düşünün! Kim bilir, belki mektubum ve mektubumda anlattıklarım size yeni bir kapı açar. Kısacık hayatı olumsuz ve karanlık şeylerle, yersiz mücadelelerle ziyan ettiğinizi farkına varmanızda bir nebze payım olur belki. Eğer bunda küçük bir payım olursa ne mutlu bana...

Sevgilerimle,
ANYA

KARDEŞ SEVGİSİ / Emre Saraçoğlu 10 A

Öncelikle “bana göre kardeş nedir?” açıklayarak başlayayım: Kardeş, hayatınızı zorlaştırtıp başınıza olmadık işler açan ve daha fazla sorumluluk almanıza sebep olan kişiyken, aynı zamanda hayatınızdan asla çıkarmak istemeyeceğiniz bir elmadır. Neden böyle düşündüğüme gelince...

Kardeşim olmasını istediğimde, doğacak kardeşi sadece bir “oyun arkadaşı” olarak düşünmüştüm. Çünkü etrafımdaki çoğu arkadaşımın kardeşi vardı ve sürekli berberce oyun oynarlardı. Şimdi düşünüyorum da, kardeşin en büyük güzelliğini hiç aklıma getirememişim o zamanlar. Sonradan anladım ki kardeş; hiçbir sebep yokken kişiyi aptallaştıran, çoğu zaman da varlığıyla mutluluk veren gerçek bir “sevgi”ymiş. Gerçekten de şu an kardeşime karşı sonsuz bir sevgi hissediyorum.

Kardeş aynı zamanda başınıza türlü belalar da açmıyor değil. Öncelikle en saçma olan ve benim hiç yaşamadığım “kıskançlık” duygusu var. Aslında kardeşler arası yaş farkı az ise oluyor deniyor ama bana göre her şartta anlamsız bir durum. Diğer taraftan, sevgili kardeşiniz aynı zamanda kendi odasını sanki kendiminkini çok topluyormuşum gibi size toplatma gibi lüksler de getiriyor hayatınıza. Bu gibi durumlarda ne kadar karşı çıkarsanız çıkın hiçbir şey yapamıyorsunuz üstelik. Çünkü başında F.B.I’ dan iki özel avukatı var. Kendileri anne ve babamız oluyorlar ve benim isyanlarıma karşılık tek savunmaları da “o daha 6 yaşında!” şeklindeki değişmeyen cümle. Şunlara da değinmeden geçemeyeceğim, çünkü listem oldukça kalabalık. Mesela: Alışverişlerde ona göz kulak olmak zorundayım, misafirliğe gittiğimizde onu “ kötü çocuklar” dan korumalıyım. Avukatlar dışarıdayken onu uyutmak da benim görevim. Beğendiği çizgi filmleri bulana kadar kanal değiştirmek ki bu bazen yaklaşık yirmi dakika sürer her akşamki rutinimdir. Onu öpmek, sevmek, sıkıştırmak, abur cuburlarından atıştırmak- sa verdiğim bunca emeğin karşısında aldığım ödüller...

Sonuç olarak, sizi ne kadar uğraşırsa da onu seviyorsunuz ve koruyorsunuz. Bazı kardeşlerin anlaşılamamaları çok üzücü. Çünkü bu zorluklarla dolu hayatta güvenebileceğiniz kişi sayısı oldukça az ve siz bu az sayıda insandan birini kazanmış oluyorsunuz. İşte ben buna kardeş diyorum. Kısaca, sizin diğer yarınız. Allah bozmasın!

SNOWBALL AS AN ALLEGORY OF TROTSKY

Mine Deniz ILHAN 10/ B

Animal Farm allegorizes the events in Soviet Union. There are parallels between the book and real life in Russia in terms of characters, events, setting. For instance , the character named Snowball symbolizes Leon Trotsky.

Leon Trotsky

Leon Trotsky was an intellectual , who organized the Red Army and led it to a victory against the White Army in the Civil War of 1918-1919. Trotsky and Joseph Stalin disagreed on Russia's future. Trotsky cared about the world and wanted the Communist Revolution to be worldwide, but Stalin wanted to keep communism in Russia. Stalin and Trotsky jockeyed for the control of Russia. Stalin seized power and Trotsky was exiled. He was chased away by the KGB and killed by a Soviet agent.

Snowball

Snowball is described as a vivacious, quick speaking, inventive pig but still the pig named Napoleon (Stalin) is stronger than him. This idea is hidden in Snowball's name. Snow melts when the sun comes out in the sky. Therefore , Snowball has no power when there is Napoleon around. Napoleon wants to get rid of Snowball and banishes him from the farm (like the things happened to Trotsky) by unleashing his educated dogs (KGB Agents) on him. Snowball runs away and Napoleon seizes power.

What is Stalin's connection with Animal Farm as Napoleon? / Doğanay AKAL

In this novella, the history of Russian Revolution is being told. Napoleon who allegories Stalin slowly seizes total power of the farm just like Stalin did in Russia. The connection between Stalin and Napoleon is very obvious. Stalin wanted to seize total power, his regime was to gain power only for himself. Like Napoleon only cared for himself and wanted to seize total power. In the novella Napoleon classifies himself as the brainworker, the leader. Which represents Stalin after getting rid of Tsar Nicholas II and Trotsky. Stalin was the one and only leader in Russia. So did Napoleon got rid of Mr. Jones (who represented Tsar Nicholas II) He began to seize power in animal farm one by one. Stalin had an industrial plan for Russia to evolve and so did Napoleon had his windmill plan. Stalin had a secret police for defending himself and doing his dirty work for him, Napoleon had dogs to do these things for him. Also their physical appearance, habits and behaviors are really similar to each other too. They are both fierce looking, and large. They both weren't much of a talker but when they did, they had a reputation for getting their own way.

WHY DID GEORGE ORWELL USE SUCH NAME AS NAPOLEON?

Napoleon, the leader of France and Stalin were both dictators. And they both seized power in their countries, and they were both well respected by their people. They were both really successful and influenced the whole world with their actions; be it cruel, be it clear, be it logical...

THE POWER OF PROPOGANDA FOR JOSEPH STALIN

Ece SUNGUR 10 / A

Pravda was established first in 1912 as a daily newspaper in Soviet Russia, but then it was eventually used for propaganda techniques under the needs of Bolsheviks. When Stalin took control over Soviet Russia, he only allowed things in it that he had approved of making it a destructive key for his rivals while being a propaganda technique for himself. In the newspaper, he manipulated events and twisted the facts that happened throughout the Russian Revolution Era so that people would have a more iconic and heroic view than he actually did.

Stalin manipulated the newspaper broadcasting. He abused his power on the editorial board, and only published material that would persuade the Russian citizens to support his political point of view. For instance, there might be twisted facts that could make Stalin look like a better person. In Animal Farm, instead of Napoleon using a newspaper, he uses Squealer, who is the only animal that can turn black into white. What Squealer does exactly is that he tells lies to the other animals convincing them that as long as they have Napoleon around, their lives are going to be better. Squealer also has a cunning use of convincing language and a skillful way to manipulate the other animals' minds in order to persuade them fully.

“ALL THE WAR-PROPAGANDA, ALL THE SCREAMING AND LIES AND HATRED, COMES INVARIABLY FROM PEOPLE WHO ARE NOT FIGHTING.”

-George Orwell

Squealer acts like a spokesman for Napoleon and the pigs throughout the novella, making other animals work hard for him through lying and deception. The reason why Squealer is an essential character of the novella is because he represents how powerful propaganda can be and how corruptive and manipulative it can be for the country itself. In the book, before the animals have any chance to question or react to the changes, Squealer is always there to explain them.

SIRAĐIŞI

“Eğitimde fark, IRMAK”

IRMAK
OKULLARI

ANAOKULU - İLKOKUL - ORTAOKUL - LİSE
Cemil Topuzlu Cad. No : 100 34728 Caddebostan / İSTANBUL
T. + 90 216 411 39 23 - F. +90 216 411 39 26
bilgi@irmak.k12.tr / www.irmak.k12.tr

irmakokullari